

VOGELWACHT FRANEKER EN OMSTREKEN

JAARVERSLAG

2007

Vogelwacht Franeker en Omstreken

opgericht 6 januari 1958

aangesloten bij de Bond van Friese Vogelbeschermingswachten (B.F.V.W.)

Bestuur

Voorzitter	Rinse Keizer	0517.393559
Secretaris	Ids Schram	0518.481069
Penningm.	Auke de Witte	0517.393351
Veldwerk	Peter Rienstra	0517.390530
Lid	Jan Plat	0517.397493
Lid	Riener Visser	0517.269429
Lid	Martinus Hiddinga	0517.393990

Postadres secretaris:

De Buffer 3, 8851 GR, Tzummarum
Email: vogelwachtfraneker@hetnet.nl

Ledenadministratie:

Schouw 2, 8802 NZ, Franeker tel: 0517-393351
Rekeningnummer: 13.04.82.250
LET OP!! Nummer gewijzigd!!

Redactie:

Adri Bakker, Hein de Boer, Herald Hiemstra,
Rinse Keizer, Arend Kuiper, Hendrik Leijenaar,
Klaas Nauta, Jan Plat, Peter Rienstra, Ids Schram,
Wopke Vellinga, Riener Visser, Auke de Witte en
Rypke Zeilmaker

Puzzel:

Allard de Witte

Foto's en tekeningen:

Ilja Bakker, Reinder de Jong, Hendrik Leijenaar,
Jan Plat, Wim Smeets, Wopke Vellinga,
Henk van de Wetering, Sjoeko en Auke de Witte
en Rypke Zeilmaker

Ontwerp omslag:

Theo de Witte

Foto voorplaat:

Jeroen Stel

Opmaak:

Jurjen Hofstra

Vormgeving en eindredactie:

Auke de Witte

Druk: Telenga's drukkerij

Oplage: 1700 stuks

Gereedmaken voor verzending:

de pupillen van Talant in "de Noest" in Franeker

Totaal aantal leden per 31-12-2007:

1007 waarvan 201 vogelwachters.

Overname of gebruikmaking van de artikelen en gegevens uit dit jaarverslag is niet toegestaan zonder voorafgaand overleg met de eindredactie.

Inhoud

- 1 Wachtwoord
- 2 Kaart wachtgebieden
- 3 Overzicht van de getelde paren en gevonden nesten in 2007
- 6 Meldingen van de wachters
- 8 "Schraatsj"
- 10 Totalen van de verzamelde gegevens
- 12 Kleurafwijkingen bij vogels
- 14 Vogelwacht Franeker geeft voorlichting
- 15 Nestkastjes in Dongjum
- 16 Het RAS project de Ljip
- 18 Agrarische natuurvereniging Fûgelfrij
- 19 De watersnip
- 20 Excursie naar de Workumerwaard
- 21 Programma festiviteiten
- 22 Vogelverhalen uit Sexbierum
- 24 Nestkastproject 2007
- 27 Zwarte vogel (puzzel)
- 28 To scope or not to scope
- 30 Werkgroep kerkuilen
- 31 Gierzwaluwproject Sexbierum
- 32 Oer it waar en wat kommintaar fan in âlde aaisiker
- 33 Contributie 2008
- 34 Dakloos
- 37 Verslag van de ringgroep Franeker
- 38 Terugmeldingen van door de ringgroep geringde vogels
- 40 Bloemlezing uit ruim 35 jaar ringactiviteiten

Bij de voorplaat: Een grutto in de vlucht.

De grutto wordt wel de koning van de weidevogels genoemd. Met zijn prachtige kleuren, fiere houding en vrolijke roep is hij in ieder geval één van de meest opvallende vogels in het weidelandschap. Daarom beginnen we de nieuwe serie met deze prachtige plaat van natuurfotograaf Jeroen Stel uit Harmelen. Door verschillend oorzaken heeft de grutto het de afgelopen decennia steeds moeilijker gekregen. Om ook in de toekomst van deze prachtige vogel te kunnen blijven genieten is bescherming van groot belang.

Voor u ligt een geheel vernieuwd jaarverslag. 2008 is een bijzonder jaar omdat het dan 50 jaar geleden is dat onze vogelwacht werd opgericht. Begonnen met 8 leden, zijn we in de loop der jaren uitgegroeid tot één van de grootste vogelwachten van Friesland. Het jubileum is in ieder geval reden om het jaarverslag geheel in kleur af te drukken.

De vogelwacht Franeker werd op 6 januari 1958 opgericht. In een gedeelte van de "omstreken", zoals de dorpen Hitzum, Tzum en Spannum, was men in 1946 al met een plaatselijke vogelwacht begonnen. In latere jaren zijn beide vogelwachten samen gegaan en is de vogelwacht Franeker en omstreken ontstaan. We zullen in het komende jaar voor leden en niet leden een aantal verschillende activiteiten organiseren.

Om te beginnen is er voor de leden op vrijdag 1 februari een feestavond in motel De Valk. Dan treffen we o.a. Teake van der Meer als ceremoniemeester, is er muziek van het trio Bauke van der Woude en als bijzondere spreker komt Piet Steltman. In april is een diorama dat voor iedereen toegankelijk is. Verder zullen we een bijzondere excursie organiseren. Samen met de scholen staan ook een aantal activiteiten op het programma. Verder in dit jaarverslag vindt u een overzicht van alle activiteiten.

Bij een feest horen cadeautjes. Daarom hebben we voor onze leden een eigen vogelgids gemaakt. Hierin zijn de 100 meest in ons gebied voorkomende vogels beschreven. Waar mogelijk zijn ook specifieke bijzonderheden over de vogels vermeld. Mede dankzij subsidies en bijdragen van de agrarische natuurvereniging Fûgelfrij, SNS bank, woningstichting OPTIMAAL en hotel TULIP INN is deze uitgave mogelijk geworden. We hopen dat u aan de hand van deze gids nog meer van de natuur in en rond Franeker zult genieten.

Door de droge aprilmaand in 2007 kwamen verschillende weidevogels, zoals de grutto en scholekster, laat aan de leg. Dit verschijnsel deed zich vooral voor op de droge kleigrond. De meeste grutt)paren hadden pas half mei een volledig legsel, sommige paren kwamen zelfs in het geheel niet tot broeden. Gelukkig voor de vogels die wel tot een legsel kwamen hadden de meeste boeren eind april de eerste snee gras al binnen.

Op 1 augustus 2007 heeft de rechtbank te Leeuwarden uitspraak gedaan in de zaak die Faunabescherming tegen de provincie Fryslân had aangespannen. De argumenten

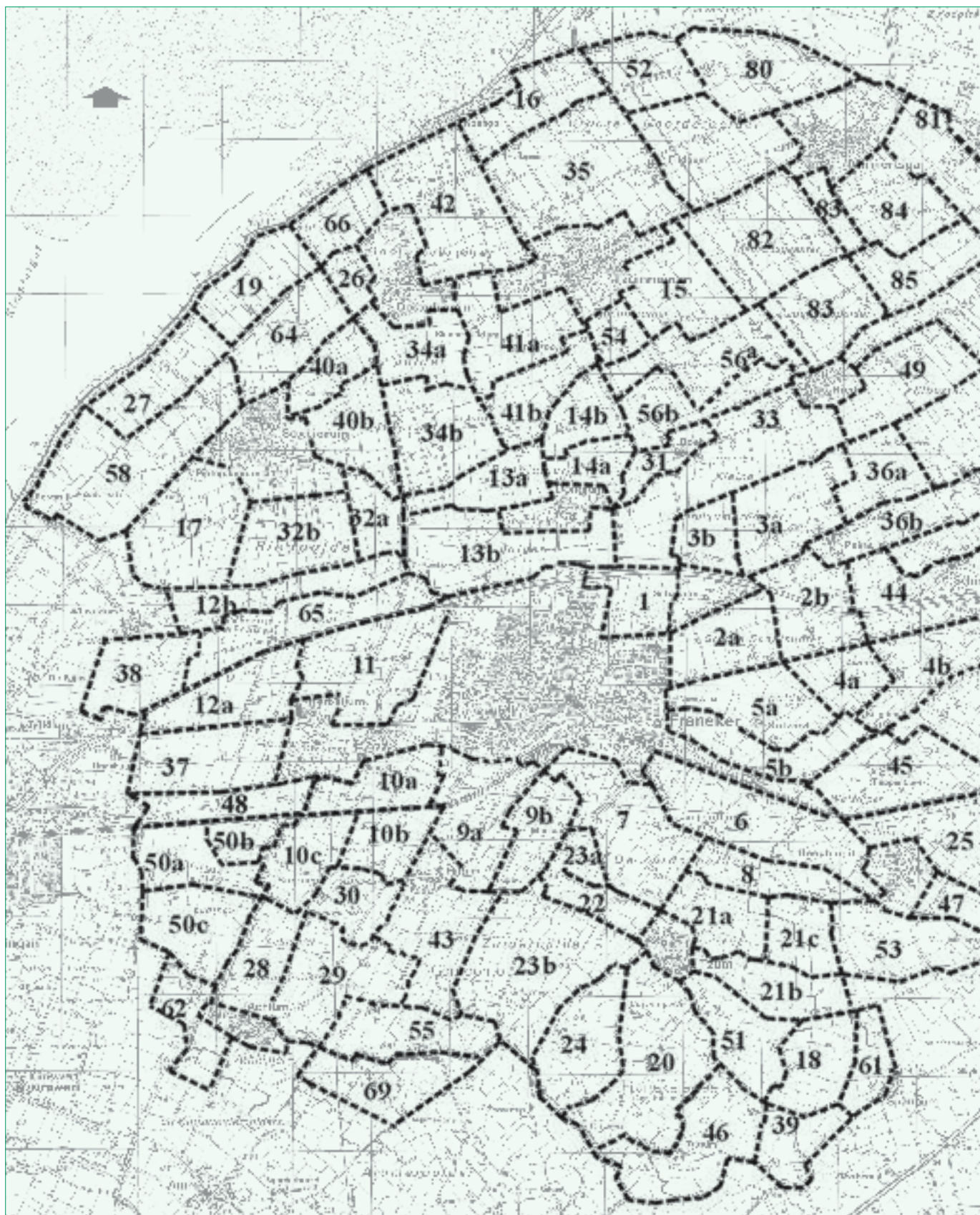
van Faunabescherming tegen de ontheffing van het zoeken van kievitseieren, die Gedeputeerde Staten van Fryslân aan de BFVW hadden verleend, zijn verworpen. Wel blijven er een aantal voorwaarden verbonden aan deze ontheffing. Zoals de verplichting tot nazorg van de weidevogels, maximaal 15 eieren per nazorger en de beperking van het zoeken tot 1 april. Nu maar hopen dat wij de komende jaren verlost blijven van de juridische strijd betreffende het kievitseieren zoeken.

Zo rond half mei zaten er opnieuw veel kieviten te broeden, maar nu op de maïsvelden. In meerdere rayons waren nu ook de grutto's en scholeksters aan de leg gekomen. Op vrijdagavond 13 juli vlogen de laatste drie jonge grutto's uit rayon 48 richting het zuiden. Al met al een lang voorjaar voor de nazorgers.

Tot slot willen we de boeren, loonbedrijven en natuurlijk alle wachters bedanken voor het vele werk dat ter bescherming van de weidevogels in het veld is verricht. Een speciale pluim voor de boeren die hun maaidatum hebben aangepast in verband met broedende en jonge grutto's.

Door de droogte in het voorjaar kwamen de grutto's laat, of helemaal niet aan de leg.

Indeling wachtgebieden

Overzicht van de GETELDE PAREN en GEVONDEN NESTEN in 2007

rayon	Vogelwachters		opp	Kievit		Grutto		Scholek.		Turel.		MK	WH	WE	SL	KU	BE	VL	GP
				pa	ne	pa	ne	pa	ne	pa	ne								
1	A.Kok	H.Postma	90	8	8	0		5	3	1		6	2	8			1	1	
2a	Tj.Vlaskamp	M.Hiddinga	150	11	11	0		2	2	1	1	12	5	15	1		3		
2b	G.Appelhof	J.Rombout	75	14	15	2	1	9	7	2	2	3	1	5		3			
3a	D.Houtsma Sj Houtsma	L.Terpstra J.v.Steinvoren	130	42	42	5	3	18	18	5		5	2	10			15	10	
3b	J.Visser, R.Plat	C. van Dijk	40	7	5	1		7	4	2		3	1				4		1
4a	A.Huitema V.Huitema	S.Huitema A.Roersma	50	3	3	1	1	4	4	0		3	3	20		5	4		
4b	H.Hiemstra	G.Wilken	70	8	10	2	1	11	10	1		20	5	18		4	2		
5a	F.Hollander	S.Kamstra	140	14	11	3	2	11	10	1		3	4	6		3	4		
5b	F.v.Veen, S.vd.Veen M.Bakker	J.Wijma W. vd. Vaart	110	23	26	5	5	18	18	1	7	4	20			1			1
6	J.Lemstra M.Kuipers	W.Wolbers	175	6	7	0		6	6	1		11	5	30	2	5	1	3	
7	Vacant		0	0		0		0		0									
8	J.Bergsma		90	10	6	6	2	7	3	4	2								
9a	K.Plat, E. Hoekstra	K.S.Plat	125	36	31	12	8	10	7	9	3	9	6	12		5	6		
9b	D.N. Boersma	A.N. Boersma	75	7	5	4	2	7	3	3	2	7	5	4	1				
10a	Th.Vrij		80	18	18	0		2	2	0							9		
10b	P.Rienstra	P.Vellinga	60	6	6	0		5	5	0		4	1	9		3			
10c	A.en B. de Witte	A.Miedema	87	9	12	5	2	4	4	4	2			4			2	3	
11a	Tj.Piebenga		70	8	8	1		4	4	1	1	10	7	30		3		1	6
11b	J.Rodenhuis	Y.Rodenhuis	77	7	6	3	1	14	9	0		10	2	12		5	2		
12a	T.de Vegt	S.Piebenga	120	10	10	4	4	8	8	3	3	6	3	15			10		
12b	Y.Zijlstra J.Klazinga	J.Baukema M.Bakker	142	10	10	27	27	8	7	6	6	2	3	6	3		2		4
13a	H.Kloostra J.de Vries A.Zijlstra	H.Dijkstra J.J.Bouma	130	28	28	3	2	8	8	5	5	5		11		7	10	1	
13b	F.Boersma M.Bruinsma	J.en J.Boersma Tj.Dijkstra	120	13	9	0		9	6	0		16	8	30	2	10	4	4	
14a	A.G.Bakker	R.Terpstra	65	19	29	20	19	10	9	15	12	9	2	14	2	4	4	1	3
14b	T.de Vegt	S.Piebenga	65	9	9	0		8	7	0		7	1	20			4		
15	A.R.vd.Meer P.Haarsma	J.Velsma, J.vd Meer	140	15		0		5		0									
16	J.Heeringa		120	12	12	0		15	15	0		10	8	20			6		
17	A.de Haan	J.Helvrich	160	17	13	3		6	4	3		10	4	15	2		2		
18	Vacant		0	0		0		0		0									
19	O.Mulder	J.Mulder	102	7	5	0		9	7	1	1	9	5	12	2	4	4		
20	H.Westra S.Vietor	E.Hoekstra	140	18	14	10	4	15	7	7	3			24	2	3	4	4	
21a	K.vd.Weij A.vd.Weij	H.de Vries	80	7	7	7	5	4	2	4	3	7		5		2	1		
21b	W.de Jong	H.de Vries	80	12	12	11	9	0		5									

MK = Meerkooet
WH = Waterhoen

WE = Wilde eend
SL = Slobeend

KU = Kuifeend
BE = Bergeend

VL = Veldleeuwerik
GP = Graspieper

Overzicht van de GETELDE PAREN en GEVONDEN NESTEN in 2007

rayon	Vogelwachters		opp	Kievit		Grutto		Scholek.		Turel.		MK	WH	WE	SL	KU	BE	VL	GP
				pa	ne	pa	ne	pa	ne	pa	ne	paren							
21c	T. Tiemersma	M. Wever	0	Geen gegevens ontvangen															
22	P.de Vries H.Deelstra	J.Vlietstra P.Groen	60	5	5	7	5	8	5	2	1	7	1	5	2	4			
23a	P.de Vries H.Deelstra	J.Vlietstra P.Groen	35	0		0		3		0				6		1			
23b	Joop Jukema	Jan Jukema	175	41	46	14	14	9	9	6	5	21	4	19	2	13		3	5
24	C.de Jong Y.Hiemstra	M.R.Meijer G.Hiemstra	125	17	15	16	16	6	4	10	10	7	1	10			4		
25	J.Meulenaar		120	5	5	3	3	3	3	1	1	4	3	7		2	3	3	
26	Jan Jukema	J.Jukema	50	1	1	0		2	1	0									
27	H.Bakker	D.de Lang	80	8		0		10		0									
28	R.Keizer J.Postma	W.Keizer M.Scheffer	85	18	23	5	4	7	9	4	2			9	3	10	3	2	5
29	K.Keuning	J.K.Keuning	95	2	1	2	2	6	5	0		8	1	7	1	2	2		
30	J.Deinum P.Vellinga	P.Rienstra	50	7	7	3	2	3	2	2	1	3	1	3		2			
31	M.Postma	J. v.Dijk, C.Boot	30	11	11	21	21	11	11	6	5	15	2	25	2	5	5		1
32a	Y.Hiemstra	M.Postma	60	10	8	5	5	15	14	3	3	5	5	6		5			
32b	A.Kuiper	H.Postma	90	7	7	2	2	14	10	3	1	3	2	12		7	5	1	2
33	J.Plat D.Pietersma	R.J.Visser	190	17	14	0		11	11	2	1	9	3	20	2	5	7	1	2
34a	O.Dijkstra	H.Dijkstra	65	15	15	0		3	3	0		3		1					
34b	D.D.Zwager	P.Zwager	150	11	12	3	3	20	20	2	2			18			10		
35	T.S.Draaijer I.Jonker	D.Noordenbos	280	6	6	1	1	5	5	0		18	5	14					
36a	J.Boersma		50	10	10	2		11	11	1		13		12	1		3	2	
36b	D. en E. v.Wier	A.v.Dijk	75	4	4	0		2	2	0		4	2	12	4		2		
37	F.de Boer J.Agema	L.Wijtsma K.de Hek	125	11		12		7		4									
38	P.Dillingh J.Postma	J.vd Werf	102	14	10	0		3	3	0		7	2	10	2	5			3
39	K.Nauta		90	12	9	5	1	5	3	3				10		1	1	2	
40a	W.Visbeek F. de Boer	D. Sibma E. Hettema	60	5	5	0		4	4	0		4	1	3		2		2	
40b	J. Mulder	O.Mulder	100	34	31	4	2	15	15	3	2	9	5	10		4	2		
41a	P.Haarsma	J.Heeringa	120	9	9	0		3	3	0		14	4	13		4	1		
41b	G.Walsma	B.Hannema	80	7	8	3	1	15	15	2		5		9	1	3	5	3	2
42	C.en P.Visbeek	J.Jouwiersma	180	Geen gegevens ontvangen															
43a	H.Nauta P.A.Vietor	K.Rodenburg	125	27	19	8	2	9	6	8	2								
43b	F.Boersma	E.Boersma	60	8	8	0		2	2	0		4		7					
44	J.Kooistra R.Tolsma	D.Faber D.Wijma	160	3	3	1	1	1	1	0									

MK = Meerkooet
WH = Waterhoen

WE = Wilde eend
SL = Slobeend

KU = Kuifeend
BE = Bergeend

VL = Veldleeuwrik
GP = Graspieper

Overzicht van de GETELDE PAREN en GEVONDEN NESTEN in 2007

rayon	Vogelwachters		opp	Kievit		Grutto		Scholek.		Turel.		MK	WH	WE	SL	KU	BE	VL	GP
				pa	ne	pa	ne	pa	ne	pa	ne								
45	J.Marra	S.J.Bakker	142	53	79	18	13	42	39	9	8	10	4	30	2	15	14	2	7
46	K.en E.Hoekstra L.Pater	E.Pater-Smitstra A.Dijkstra	190	10	9	3	2	4	3	1		2	1	4		1		2	4
47	J.Feenstra		75	8	8	6	4	6	5	2	1	8	1	10					
48	P.Dillingh	R.Keizer	75	11	14	8	7	8	8	3	1	3	2	6		2	3		3
49	J.Velsma	J.Rienks	100	12	20	2		6	5	0									
50ab	M.R.de Vlas		190	7	7	0		3	3	0									
50c	J.v. Straten	L.Wijtsma	45	6	2	0		4	2	0		4		3				1	
51	W.en M.Meinsma T.Greidanus	T.vd.Woud A.vd.Meulen	110	5	3	7	5	8	5	4	2	4	5	12					1
52	J.Heeringa		70	2	2	0		5	5	0		5	2	9			3		
54	T.S.Draaijer J.Jonker	D.Noordenbos	80	8	10	0		3	3	0		17	2	49					
55	P.Keizer Tj.vd.Veer	P.A.Keizer	110	28	24	17	10	16	11	9	5	14	2	4	2	14	3	6	7
56a	I.Schram	B.de Witte	70	7	9	1	1	3	4	2		2		6		6	3	1	1
56b	J.de Vlas G.Gjaltema	C.Aardema	60	22	22	10	4	6	4	5	3	6		10		4			
58	A.Kuiper A.Dijkstra	J.Anema	325	20	19	0		28	25	1	1	11	8	22		2	6		2
60	P.Fopma		0	Geen gegevens ontvangen															
61	A.Bootsma		60	19	19	11	11	13	13	5	3	9	5			5	1	2	
62	J.de Vlas		60	0		2		4	2	1									
64	J.Mulder	O.Mulder	90	3	2	0		5	4	0		5	4	8		2			
65	J.Baukema Y.Zijlstra	J.Klazinga M.Bakker	118	40	55	2	2	14	14	8	8	1		7		1	1	1	1
66	W.Mulder		60	7	6	0		9	9	0		5	2	12			2		
69	B.Vos, K.Walburg	K.Stapensea	80	8	8	7	7	7	9	3	3			7	2			2	
70	K.Nauta	T.Nauta	40	0		0		0		0									
71	Br.Sijbesma		44	2	2	0		3	3	2		6	2	7	1	5	1	1	1
	Gedeelte Minnertsga																		
80	H.Hoekstra G.Hoekstra	Erik Hoekstra W.Hoekstra	110	20	26	0		13	13	0		7	1	3					
81	A.de Vries W. Faber	R.Faber	40	17	17	0		4	4	1	1			9			1		
82	H.W. de Vries	H.M.de Vries	115	11	15	0		7	7	0		7	4	20				1	
83	W.de Vries S.R.Faber	R.de Vries	67	7	7	1	1	3	3	0									
84	H.Hoekstra G.Hoekstra	Erik Hoekstra W.Hoekstra	110	5	5	5	5	4	4	2	2	3	1	2					
85	A. de Vries	H. de Vries	90	23	23	4	4	7	7	4	4	27	5	19			2	1	2

MK = Meerkoeit
WH = Waterhoen

WE = Wilde eend
SL = Slobeend

KU = Kuifeend
BE = Bergeend

VL = Veldleeuwerik
GP = Graspieper

Meldingen van de wachters

Door Peter Rienstra

Rayon 3a: Houtsma, Terpstra en Steinvoren

In de laatste week van april regelmatig een foeragerende grote witte reiger gezien tussen Ried en Slappeterp. Op een zaterdagmiddag nog een gevecht tussen een kievit en 2 roeken waargenomen. De kievit moest helaas verliezen; op de plaats van het gevecht is de kievit gevonden met de kop er af.

Rayon 4a: Huitema en Boersma

hadden een nest van een ransuil en een sperwer op nog geen 10 meter van elkaar. Beide succesvol uitgebroed.

Rayon 4b: Wilken en Hiemstra

Na vorig jaar geen kieviten te hebben gehad, dit jaar 10 nesten op een omgeploegd weiland. Jammer dat er op de weilanden nesten stukgemaaid werden ondanks de witte stokjes met vlaggetje in de top. Tip: Na het aanaarden van de aardappelen de eieren terug leggen op de ruggen en niet er tussen.

Rayon 5a: Kamstra en Hollander

Ondanks dat de nesten goed waren aange-merkt gingen 8 nesten verloren op braakliggend land. Er was een zeer intensieve behandeling nodig voor het aardappelen poten. Zonder medewerking van landbewerker is stokzetten overbodig.

Rayon 6b: Wolbers, Lemstra en Kuipers

vonden op 3 juni nog een kievitsnest met 2 eieren. De kievit was net weer aan de leg.

Rayon 8: J. Bergsma

vond tijdens werkzaamheden aan de provinciale weg Leeuwarden Bolsward bij Winsum een nest met 3 kievitseieren op ongeveer 50 cm van het asfalt.

Rayon 9a: Plat en Hoekstra

maken melding van het later maaien door

boer M. Zijlstra om zo de vele grutto's te sparen. Op 2 juni een broedgeval van de grote bonte specht aan het Hitzummerbinnenpad. (foto Wim Smeets)

Rayon 9b: D & A Boersma

Minder vogels in het rayon, waarschijnlijk door een geplaatste en bewoonde (kieken-dief) nestkast in een hoogspanningsmast.

Rayon 11a: Tj. Piebenga

Waarschijnlijk door de droogte verdwenen van de ene op de andere dag 6 van de 8 paar kieviten op het grasland.

Rayon 12a: S. Piebenga en de Vegt

In 1 nacht op 2 naast elkaar liggende weilanden 3 nesten van de grutto en 1 van de tureluur gepredeerd. Geen sporen of ei resten aangetroffen.

Rayon 12b: Klazinga, Bakker, Zijlstra en Baukema

8 grutto's en 1 tureluur direct na het maaien gepredeerd door een grote groep kauwen. De overige grutto's lagen in een per-

ceel wat later is gemaaid. Hier ging alles goed. Dit jaar een onverwacht grote toename van het aantal grutto's, wellicht door het goede beheer van boer Zeinstra de afgelopen jaren. Bij het bewerken van een bouwland, aardappels poten, zijn alle goed gemarkeerde nesten vernield en omgeploegd met stok en al.

Rayon 13b: Boersma, Bruinsma en Dijkstra

Zij waren getuige van het voeren van de jongen van een paartje zwarte roodstaart met mieren die ze bij de achterdeur vandaan haalden.

Rayon 14a: Bakker en Terpstra

Door de droogte veel scholeksters vertrokken. De grutto's kwamen hierdoor ook laat aan de leg en de eieren waren soms kleiner dan normaal. Voornamelijk 's nachts predatie tijdens het uitkomen van de eieren. Twee grutto's, twee tureluurs en een scholekster doodgebeten naast het nest.

Rayon 20: Vietor, Hoekstra en Westra

Een vos heeft de vogelstand geen goed gedaan in dit rayon. In het vroege voorjaar waren er veel vogels, maar in een week tijd was ongeveer de helft verdwenen.

Rayon 21a: Van der Weij en de Vries

Er waren 50% minder legsels dan in de afgelopen 2 jaren. In week 20 werd al het gras gemaaid en daarna is geen legsel meer gezien.

Rayon 23b: Joop en Jan Jukema

vonden een kievit en twee grutto's dood op het nest. Oorzaak predatie?? Veel eieren uitgekomen, daarna maar weinig kuikens terug gezien.

Door de droogte zijn veel vogels later of niet tot broeden gekomen

Een bijzondere vondst was een broedsje witte kievitseieren

Rayon 24: de Jong, Hiemstra en Meijer

Een opvallend broedgeval. Een tureluur broedt naast zijn eigen 4 eieren ook nog 2 van een grutto uit.

Rayon 28: Keizer, Postma en Scheffer

Op braakliggend stuk grond aan de Prins Hendrikkade t.h.v. de Welkoop winkel lag in mei een broedsje van de kleine plevier.

Rayon 30: Rienstra, Deinum en Vellinga

Veel vogels op 1 april, 8 paar grutto's en 6 tureluurs. Helaas door de droogte slechts een enkeling aan de leg gekomen. De rest vertrokken.

Rayon 31: Postma, van Dijk en Boot

De meeste grutto's hebben het waarschijnlijk gered, want op 25 juni waren er geen vogels meer aanwezig in de nog te maaien percelen. Tijdens het hele voorjaar enkele lepelaars aanwezig.

Rayon 37: de Boer, Agema, Hek en Wytsma

Er is dit jaar geen nazorg gedaan omdat er een vos met jongen in het gebied aanwezig was. In twee jaar tijd een teruggang van de kievit van 41 naar 11 paren, de grutto van 33 naar 12 paren, de tureluur van 12 naar 4 paren en de scholekster van 15 naar 7 paartjes.

Rayon 40a: Visbeek, Boer, Sibma en Hettema

In dit rayon zagen de wachters gedurende drie dagen medio mei, een groep van ongeveer 70 kemphanen. (foto Hendrik Leijenaar)

Rayon 40b: O. & J. Mulder

De kieviten wiens nest in april verloren ging kwamen half mei weer aan de leg; veel eieren nog op 1 juni. Door de droogte zagen ook zij de grutto's vertrekken zonder tot broeden te komen.

Rayon 41b: Walsma en Hannema

Het viel hen op dat na het uitkomen van de eieren de jongen heel snel waren vertrokken. Oorzaak onduidelijk.

Rayon 45: Bakker en Marra

Vossen en een steenmarter aan het begin van het seizoen in het gebied aanwezig. Slachtoffers o.a. 2 grutto's, 2 tureluurs, een scholekster, een bergeend en veel wilde eenden. Na 10 juni is er i.v.m. de stand van de gewassen geen verdere nestcontrole geweest. Van de eerste legsels van de kievit niets overgebleven door de droogte.

Rayon 46: Hoekstra, Pater en Dijkstra

Door de droogte kwam het seizoen pas laat op gang. De grutto is nauwelijks tot broeden gekomen. Een pas ingezaaid stuk grasland maakte nog wat goed met name voor de kievit.

Rayon 48: Dillingh en Keizer

Zij hadden in hun gebied op een strook baggerspecie langs het van Harinxmakanaal, 3 succesvolle broedgevallen van de kleine plevier.

Rayon 51: van der Wout, Meinsma, Greidanus en v/d Meulen

Al vroeg op 19 april was er een boer aan het kuilen en 27 april was alles van het land. Bij de aanvang van de nazorg periode was het gras al erg lang. Dit speelde de kievit parten, met als gevolg een teruggang van 50 %. Zij waren getuige van een reiger die een eendepiek verschalkte. Ondanks felle protesten van de moedereend hield de reiger het jong onder water en at het daarna op.

Rayon 54: Draaijer, Noordenbos en Jonker

Door de verandering in het gebied van maïs- naar grasland een duidelijke afname van het aantal broedende kieviten.

Rayon 56a: Schram en de Witte

Ook zij hadden rovers in hun wachtgebied, een vos met 4 jongen en een bunzing.

Rayon 56b: de Vlas, Aardema en Gjaltema

Ook hier weer de melding dat door de droogte de vogels pas laat aan de leg kwamen met een matig resultaat.

Rayon 62: J. de Vlas

Door het verdwijnen van al het maïsland helaas geen kieviten meer. Ook de grutto's niet aan de leg gekomen.

Rayon 65: Klazinga, Bakker, Zijlstra en Baukema

Waarschijnlijk zijn vrijwel alle jongen van de kievit vrij snel omgekomen door de droogte en mede daardoor vermoedelijk ook een hoge predatie.

Rayon 69: Walburg, Vos en Stapensea

Hier een bijzondere vondst vóór 1 april: een broedsje witte kievitseieren. Tevens hadden ze nog een broedgeval van de grote bonte specht.

Rayon 80: H. W. E en G. Hoekstra

Op een stuk land waar voor 1 april nog geen vogel zat, waren direct na 1 april 14 broedparen van de kievit aanwezig. De eerste jongen zagen ze op 27 april.

“SCHRAATSJ”

Door **Peter Rienstra**
Foto **Wim Smeets**

Een vogel met een machtige vlucht, met langzame, zware, “diepe” vleugelslagen, maar soms ook een kleine zweefvlucht. De hals s-vormig ingetrokken. Poten steken achter het lichaam uit. De vleugels zijn rond met zwarte uiteinden en een zwarte band over de achtervleugel. Een diep, rauw “schraatsj” in de vlucht (ook wel beschreven als “grrèngk”). Op het nest snavel geklapper en verschillende rauwe, krassende en kokkerende geluiden, ook van de jongen. Dit zijn even een paar kenmerken van een opvallende vogel die we dagelijks in onze omgeving tegenkomen.

Blauwe reiger met kikker.
Zijn buurman wacht nog
op buit.

De blauwe reiger (*Ardea cinerea*) is in Nederland en België het bekendste en meest voorkomende lid van de reigerfamilie. Op z'n lange poten stapt hij voorzichtig door ondiepe plekken van stadssingels, poldersloten en weilanden. Hij wordt vliegend gezien langs grachten en bij meren. Zijn broedkolonies bevinden zich midden in de stad in hoge bomen of juist in volstrekt afgelegen bospercelen. De blauwe reiger is ook regelmatig een (veelal ongenode) gast aan de rand van tuinvijvertjes waarin goudvissen rondzwemmen. In strenge winters hebben de blauwe reigers het zichtbaar moeilijk.

De blauwe reiger is een grote vogel met een lengte van ca. 90 cm. Het totaalgewicht loopt op tot wel 1600 gram. Mannetje en vrouwtje hebben een identiek uiterlijk: de bovenzijde, vleugels en staart grijs. Vleugeleinden zwart. De kop is wit met een zwarte band door het oog die doorloopt in een kuif. Witte hals met aan de voorzijde lengtestrepen. De onderzijde grotendeels licht grijs. Een gele dolksnavel, in de broedtijd soms roodachtig. Lange bruine poten (in broedtijd roodachtig). Hij verschilt van andere reigers door zijn grote formaat, grijze bovenzijde, witte kop en hals met brede, zwarte streep van oog naar zwarte, sierlijk afhangende kuif.

Overall in Nederland kunnen we deze vogel aantreffen. Enige jaren terug maakte een krant in Amsterdam melding

van een blauwe reiger in de hoofdstad die z'n kostje opscharrelt bij een snackbar op het Stadionplein. Hij versmaadt frietjes niet, en gefrituurde kippenpoten lust ie ook. Soms wandelde hij zelfs naar binnen. Aan de voet van de Westertoren hangt een bordje “Vogelreservaat”. Een oude man voert hier al jarenlang elke ochtend en middag de reigers. “Charly” woont in op Hugo de Vrieslaan 115B: deze reiger wordt door de bewoners zo verwend dat ie de hele dag rondom het huis bivakkeert. En zo zijn er meer gevallen in Amsterdam.

De blauwe reiger is een waadvogel, die voorzichtig door ondiep water schrijdt of doodstil wacht op een naderende prooi. Hij heeft een voorkeur voor een waterdiepte van 20 tot 40 cm. Als hij een prooi waarneemt schiet de kop met de lange snavel razendsnel vooruit. Het is een wonder dat hij daarbij blijkbaar precies met de breking van het licht op het grensvlak van lucht en water rekening houdt. In grasland jaagt hij op muizen, kikkers en sprinkhanen. Maar hij pakt ook kleine vogels, waaronder ook de kuikens van de weidevogels, en wormen. In de grassteppen van Midden-Azië jaagt hij op grondeekhoorns, sprinkhanen en slangen. Vissen van 10 tot 16 cm lengte vormen echter de hoofdschotel van het menu van de blauwe reiger, zoals voorns in rietvelden, forellen in stromend water, maar ook stekelbaars, paling, baars, karper en brasem.

De blauwe reiger broedt van februari tot in juni. De broedduur bedraagt ca. 23 – 28 dagen. Vanaf het eerste ei gaat de reiger broeden waarbij de partners elkaar afwisselen. De jongen blijven zo'n 50 dagen op het nest. De vogel broedt in grotere of kleinere kolonies waarbij de nesten hoog in bomen worden gebouwd. Ze zijn vrij groot en plat en bestaan uit grove takken, gevoerd met takjes, gras en veertjes. Een enkele keer wordt in struiken of riet gebroed. Eén legsel per jaar, gewoonlijk bestaande uit 3 – 5 eieren, zelden 6. De eieren zijn ongevekt, blauwgroen en zonder glans. Gemiddeld 60 x 43 mm. De eieren zijn vaak bevuild.

De vogel komt voor in een groot deel van Europa van Scandinavië tot Noord-Italië. Maar ook in delen van het

In 1532 richtte Hendrik VIII van Engeland een feestmaal aan, waar 440 reigers werden geserveerd

voormalige Joegoslavië en Griekenland, Zuid-Azië, Zuid-Afrika en op Madagaskar kom je hem tegen. De broeddichtheid is echter nergens in Europa zo groot als in Nederland.

De vogel komt in geheel Nederland voor, maar Holland en Friesland zijn duidelijk favoriet: hier broedt 60 -70 % van de totale Nederlandse broedpopulatie.

Het aantal broedparen in Nederland werd in 1978 geschat op circa 10.000. Tien jaar later was dit gedaald tot 8.500 terwijl in 1999 het aantal weer 11.000 paren betrof. De vogel is erg vorstgevoelig. Bijvoorbeeld na de strenge winter van 1962/1963 nam de populatie met 45 % in omvang af. Daarna volgde aanvankelijk een langzaam herstel. Maar in de periode 1970 - 1975 groeide de populatie jaarlijks met 17 %. De strenge winters van '78/'79, '84/'85 en '85/'86 hebben de stand gevoelige klappen bezorgd. Sinds die tijd groeit de populatie naar ongeveer 13.000 paartjes in 2006.

Ook in vroeger eeuwen broedden er grote aantallen blauwe reigers in Nederland. In 1298 wordt een twist gemeld tussen erfgenamen van Floris V over het bezit van een reigerkolonie in Amstelland. Er zijn ook topografische namen die herinneren aan (oude) reigerkolonies. Nog aan het begin van de 20ste eeuw kwam "reigerien" met meer dan 1000 nesten voor: bijv. Horstermeer, Hoog Soeren en Gooilust (met in 1925 1025 nesten). Tot 1938 was er een kolonie met meer dan 500 nesten op Beeckesteyn. In 1975 bevond de grootste kolonie zich in Nieuwkoop met 439 nesten.

Sommige blauwe reigers zijn standvogels; andere verlaten hun broedplaats en trekken naar streken met een milder klimaat (Zuid-Europa en Zuid-Afrika). In Nederland en België trekt de blauwe reiger door van half juli tot diep in de winter en in het voorjaar van begin maart tot in mei. Ook zijn er vogels die bij ons overwinteren, maar dat zijn geen grote aantallen.

Er is al veel geschreven over de gespannen verhouding tussen de blauwe reiger en de mens. Over de rivaliteit tussen de vogel en de beroepsvisser; over de vervelende gewoonte van de vogel om met zijn uitwerpselen de bomen wit te kalken, bladerloos te maken en de grond te besmeuren; over de stank van over de nestrand gevallen visresten.

In vroeger tijden werden de kolonies gemakkelijk het doelwit van verstoring en stroperij. Reigers werden gegeten en vormden de Koninklijke prooien van de

valkenjacht. Voous (1992) verhaalt van een reigerkolonie bij Burg Morstein in Württemberg, die in 1586 het voorwerp was van een oorlog tussen de Freiherr van Crailsheim en de Markgraaf van Amsbach. Hij beschrijft ook een feestmaal dat Hendrik VIII van Engeland in 1532 aanrichtte, waar 440 reigers werden geserveerd.

Sinds 1963 is de blauwe reiger in Nederland volledig beschermd. Dit heeft tot een aanpassing aan de mens

Een blauwe reiger wordt gemiddeld 25 jaar oud

geleid. Bovendien worden ze steeds vaker gevoerd, waardoor ze minder gevoelig zijn voor strenge winters en steeds vroeger gaan broeden. In de steden soms al eind januari. In de zestiger jaren werden ook beschermingsmaatregelen van kracht in Engeland en Duitsland. In de zeventiger jaren in Frankrijk en België.

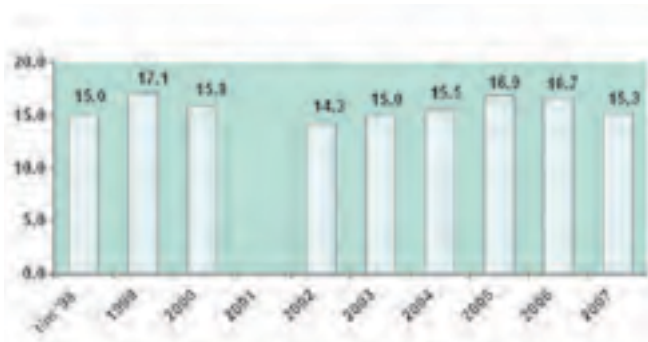
Ook in ons nazorggebied zien we regelmatig reigers overvliegen. Een groot deel hiervan nestelt hier ook in de omgeving. In de zestiger-jaren streken enkele reigerpaartjes in de fruitboomgaard van de familie Bouma bij Hitzum neer. Ze vonden dit een prima plek om te broeden. Het werden er steeds meer en door de grote populatie in de boomtoppen bezweken vele wilgen en ook de fruitbomen hadden het zwaar. Om de kolonie te behouden moest er iets gebeuren en heeft natuurmonumenten het Westerhitzummerbos in beheer gekregen. Daarna zijn zo'n twintig jaar geleden hier eiken, essen, iepen en wilgen geplant waar de blauwe reiger zijn nest kan maken. In 2004 zaten er maar liefst 130 broedparen. Ook in 2007 waren er ongeveer 120 paartjes. In het bosje broeden daarnaast ook torenvalk en buizerd. Verder leven in het gebied hazen en hermelijnen. Het bos is op z'n mooist in het voorjaar als de fruitbomen in bloei staan.

Zonder calamiteiten, zoals strenge winters of voorjaarsstormen waarbij de jongen uit het nest waaien, zal de blauwe reiger hier nog tot in lengte van jaren voorkomen. We kunnen hem dan 's avonds, als het stil wordt in het veld, nog regelmatig voorbij zien vliegen. In de ondergaande zon horen we dan het kenmerkende "SCHRAATSJ".

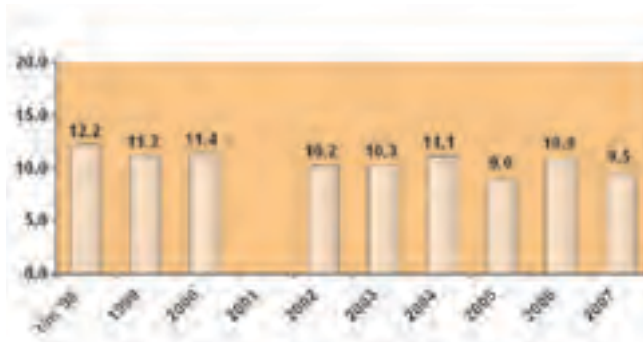
Totalen van de door wachters verzamelde gegevens

Kieviten											Grutto's										
	t/m '98	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	t/m '98	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
	getelde broedparen										getelde broedparen										
totaal	1139	1283	1179	MKZ	1036	1145	1186	909	1100	1097	653	514	485	MKZ	433	456	452	278	432	356	
op GRAS	720	346	337		350	473	400	297	454	382	628	492	472		428	443	434	271	414	347	
op BOUW	419	937	842		485	515	594	446	393	449	25	22	13		5	13	18	7	18	9	
op MAÏS					201	157	192	166	253	266											
	ha nazorggebied										ha nazorggebied										
totaal	7570	7516	7454		7266	7622	7634	5387	6603	7163	6590	4835	4654		4402	4450	4307	3143	4152	3815	
GRASLAND	5210	3884	3842		3830	4428	3929	2803	3735	3685	5161	4398	4140		4187	4309	3900	3017	3803	3652	
BOUWLAND	2361	3632	3612		3094	2962	3420	2416	2421	3069	1429	437	514		215	141	407	126	349	163	
MAÏSLAND					342	232	285	168	447	409											
	dichtheden per 100 ha										dichtheden per 100 ha										
gemid. totaal	15,0	17,1	15,8		14,3	15,0	15,5	16,9	16,7	15,3	9,9	10,6	10,4		9,8	10,2	10,5	8,8	10,4	9,3	
op GRAS	13,8	8,9	8,8		9,1	10,7	10,2	10,6	12,2	10,4	12,2	11,2	11,4		10,2	10,3	11,1	9,0	10,9	9,5	
op BOUW	17,7	25,8	23,3		15,7	17,4	17,4	18,5	16,2	14,6	1,7	5,0	2,5		2,3	9,2	4,4	5,6	5,2	5,5	
op MAÏS					58,8	67,7	67,4	98,8	56,6	65,0											

1e kolom is het gemiddelde over de periode 1968 t/m 1998 (31 jaar)

Gemiddeld op gras- en bouwland

Gemiddeld op grasland

Ljip(Kievit)

De meeste vogels hebben last gehad van het droge voorjaar. Hierdoor zijn de resultaten bij de vier weidevogelsoorten minder dan de afgelopen jaren. Bij de kievit zien we een vergelijkbaar resultaat als in het begin van deze eeuw. Toen zaten we gemiddeld zo rond de 15 broedparen per 100 ha. De totaal getelde broedparen zijn ongeveer gelijk aan 2006, maar het aantal ha's waarop nazorg is gedaan ligt fors hoger. Hierdoor ligt het gemiddelde ruim 1,4 broedpaar lager is dan een jaar eerder. Dit ondanks het feit dat het aantal ha's bouwland behoorlijk is uitgebreid ten koste van het grasland.

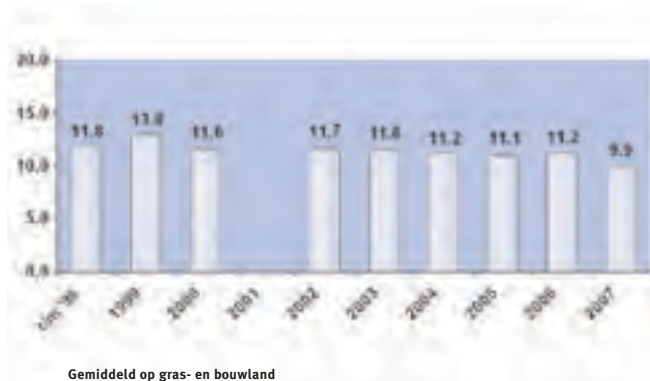
Skries(Grutto)

Het absolute aantal grutto's is het afgelopen voorjaar met bijna 80 verminderd. Dat is in één jaar een achteruitgang van 18%. Als dit zo doorgaat dan hebben we over 6 of 7 jaar geen enkele grutto meer in ons nazorggebied. Als we 2005 buiten beschouwing laten, toen is maar gedeeltelijk aan nazorg gedaan, dan is het werkelijk aantal getelde grutto's nog nooit zo laag geweest. En dat komt natuurlijk niet alleen door het extreem droge voorjaar. 16 jaar geleden telden we nog 791 broedparen. Dat is nu gedaald tot 356 paren. In 15 jaar is de stand dus meer dan gehalveerd.

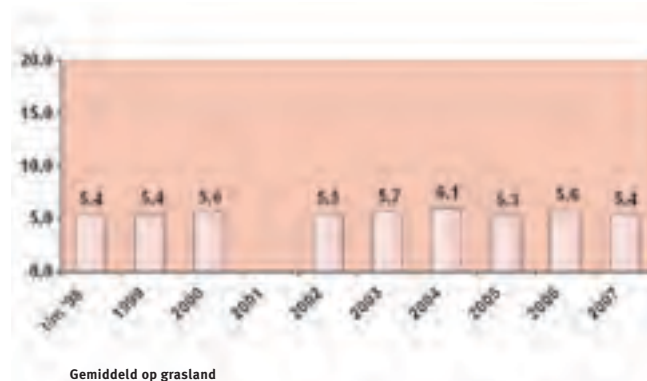
Totalen van de door wachters verzamelde gegevens

	Scholeksters										Tureluurs									
	t/m '98	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	t/m '98	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	getelde broedparen										getelde broedparen									
totaal	860	997	876	MKZ	861	828	831	623	719	699	258	230	208	MKZ	208	213	224	154	216	209
op GRAS	472	316	256		278	360	317	221	349	275	256	229	206		207	211	223	148	202	198
op BOUW	388	681	620		457	395	422	349	264	320	2	1	2		1	2	1	6	14	11
op MAÏS					126	73	92	53	106	104										
	ha nazorggebied										ha nazorggebied									
totaal	7292	7695	7523		7382	7148	7412	5635	6446	7096	5929	4374	3773		3863	3799	3713	3027	3793	3962
GRASLAND	5053	3988	3916		3891	4234	3939	3028	3800	3519	4730	4264	3658		3793	3704	3671	2774	3585	3664
BOUWLAND	2240	3707	3607		3155	2717	3230	2472	2324	3266	1199	110	115		70	95	42	253	208	298
MAÏSLAND					336	197	243	135	322	311										
	dichtheden per 100 ha										dichtheden per 100 ha									
gemid. totaal	11,8	13,0	11,6		11,7	11,6	11,2	11,1	11,2	9,9	4,4	5,3	5,5		5,4	5,6	6,0	5,1	5,7	5,3
op GRAS	9,3	7,9	6,5		7,1	8,5	8,0	7,3	9,2	7,8	5,4	5,4	5,6		5,5	5,7	6,1	5,3	5,6	5,4
op BOUW	17,3	18,4	17,2		14,5	14,5	13,1	14,1	11,4	9,8	0,2	0,9	1,7		1,4	2,1	2,4	2,4	6,7	3,7
op MAÏS					37,5	37,1	37,9	39,3	32,9	33,4										

1e kolom is het gemiddelde over de periode 1968 t/m 1998 (31 jaar)

Gemiddeld op gras- en bouwland

Gemiddeld op grasland

Strânljip(Scholekster)

Ook hier is de gemiddelde dichtheid van het aantal broedparen per 100 ha het afgelopen jaar fors gedaald. Gemiddeld telden we de laatste jaren ruim 11 broedparen op gras en bouwland. Dat is in 2007 zelfs gedaald tot onder de tien!! In absolute aantallen zijn er maar 20 paartjes minder geteld dan in 2006, dus zo te zien valt het mee. Maar net als bij de kievit is het aantal ha's waarop nazorg is gedaan fors toegenomen waardoor het gemiddelde zoveel lager uit komt. Ten opzicht van het begin van de jaren negentig zijn ook de absolute aantallen scholeksters nogal sterk achteruit gegaan. Toen telden we tussen de 900 en 1000 broedparen, tegen het afgelopen voorjaar nog geen 700. Ook een verschil van ca 30% in ca 16 jaar.

Tsjirk(Tureluur)

Opvallend is dat de tureluur waarschijnlijk minder van het droge voorjaar te lijden heeft gehad dan de andere soorten. In absolute aantallen zijn er maar 7 paartjes minder geteld dan in 2006. (209 tegen 216). Sinds het midden van de jaren negentig zitten we zo rond dit aantal. Eind jaren tachtig lagen de getelde broedparen echter rond de 300, met een uitschieter in 1988 toen er zelfs 380 paren zijn geteld. In het verleden werden meestal één of twee broedgevallen op de bouw gemeld. De tureluur zit nu éénmaal liever tussen het gras. Opvallend is het dan ook dat de laatste jaren steeds vaker broedgevallen op de bouw worden gemeld. Ook dit jaar zijn er 11 broedparen op bouwland geteld.

Kleurafwijkingen bij vogels

Door Ids Schram
foto Hendrik Leijenaar

Een witte meerkoet in de waterplas bij oprit naar de rijksweg bij Franeker.

Directe aanleiding voor het schrijven van dit artikeltje is een waarneming van een witte meerkoet afgelopen voorjaar in de omgeving van Franeker. Zowel de Vogelwacht als de media werden benaderd over dit opvallend verschijnsel.

Kleurafwijkingen in de natuur zijn zeldzaam. Dit geldt ook voor vogels. Nu is het normale verenkleed van vogels ook niet altijd exact hetzelfde. Enige variatie is als een normale uiting te beschouwen. Zo blijkt bijvoorbeeld dat de kleur bruin gaat verbleken voornamelijk door inwerking van licht.

De afwijkingen waar het hierover gaat, zijn echter genetisch bepaalde afwijkingen. Dit betekent dat een veranderd gen verantwoord is voor de kleurafwijking. Dit houdt ook in dat zo'n kleurafwijking in principe doorgegeven kan worden aan nakomelingen.

Pigmenten

In de veer liggen de zogenaamde pigmenten, ook wel pigmentkleuren genoemd. Er zijn twee pigmentkleuren bekend, namelijk zwart en bruin. Het zwarte pigment wordt eumelanine genoemd en het bruine pigment heet feomelanine. Het zwarte pigment is voornamelijk geconcentreerd in en rond de schacht van de veer. Het bruine pigment is meer aan de rand te vinden. Gewoonlijk zijn beide pigmenten aanwezig. Soms is er slechts één aanwezig en soms zijn beide afwezig.

Lipochroomkleuren

Naast deze twee pigmenten bestaat er nog een andere component. De kleuren geel en rood worden lipochroomkleuren genoemd, omdat ze in lipiden(vetten) oplosbaar zijn. Zij kunnen al of niet afzonderlijk voorkomen, maar ook afwezig zijn. In dit laatste geval is de grondkleur wit zoals bij de merel en de meerkoet. Grondkleuren zijn soms moeilijk te zien doordat ze geheel of gedeeltelijk gemaskeerd worden door de pigmenten, de melaninen. Bij veel vogels treden verschillende combinaties grondkleuren op, zoals bijvoorbeeld bij de grote bonte specht, de goudvink of de putter.

Structuurkleuren

De structuurkleuren worden veroorzaakt doordat de veer een dusdanige structuur heeft dat het licht verstrooid wordt. Het blauwe deel van het lichtspectrum wordt dan meer terug gekaatst.

Op een witte ondergrond blijft dit blauw onveranderd, maar op een gele ondergrond wordt het groen zoals voorbeeld bij de groenling.

Het erfelijke mechanisme

Een erfelijke afwijking in de kleur wordt veroorzaakt doordat een gen veranderd is. Dit veranderen gebeurt altijd plotseling en wordt een mutatie genoemd. De vogel die zo'n gemuteerd gen-uiteindelijk laat zien wordt een mutant genoemd. Deze zijn echter altijd zeldzaam.

Albinisme

Albinisme kenmerkt zich door het volledig wegvallen van alle pigment, óók in het vaatvlies van de ogen. Albinisme is bij vogels met een witte grondkleur te verklaren uit de veranderingen van één enkel gen.

vermindert, pijn doet en er nagenoeg geen details meer worden waargenomen. Dit geeft een belemmering in het zoeken naar voedsel maar ook predatoren worden minder snel waargenomen. Het is bekend dat bijvoorbeeld sperwers een voorkeur hebben voor alles wat in kleur afwijkt. Uit onderzoek is gebleken dat vogels er moeite mee hebben om een mutant te accepteren als soortgenoot.

Een bekende albino bij dieren

De bekendste albino is ongetwijfeld de gorilla Sneeuwklonk. Deze gorilla kon ouder worden dan

Het is bekend dat sperwers een voorkeur hebben voor alles wat in kleur afwijkt

Veel waarnemingen van albinistische vogels zijn hoogstwaarschijnlijk waarnemingen van vogels die echter zwarte ogen hebben. Dat zijn dus geen echte albino's, want ze hebben nog pigment in het vaatvlies van de ogen. In wezen zijn deze vogels bont, dit wordt ook wel gedeeltelijk albinisme genoemd. Albinisme en gedeeltelijk albinisme wordt ook waargenomen bij kieviten. De waarneming wordt vaak gedaan tijdens de vlucht door de opvallende witte slagpennen. Verder wordt albinisme ook waargenomen bij de zwarte kraai, de kauw, de scholekster, de ransuil, de huismus, de vlaamse gaai, de zanglijster, de fazant, de patrijs, de boerenzwaluw en de spreeuw. In 1879 werd er al een albino kievit waargenomen, deze is opgenomen in de verzameling van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden. Albinisme wordt algemeen beschouwd als een afwijking, omdat bij de meeste soortgenoten wel pigment aanwezig is

Overlevingskansen

Minder pigment maakt de veer breekbaar. Alle mutanten vertonen sterker afgesleten veren dan bij hun normale soortgenoten. Dit gegeven maakt het voorspelbaar dat een mutant alleen al daardoor minder overlevingskansen heeft. Bij een mutant is er sprake van dat het vaatvlies in het oog minder pigment bevat. De functie van pigment is namelijk het dempen van het licht dat niet nodig is voor de beeldvorming. Naarmate er minder demping is, zal er sprake zijn van overstraling. Gevolg is dat het zien

normaal het geval is bij albino's omdat hij leefde in een beschermde omgeving namelijk in de dierentuin van Barcelona.

De witte meerkoet die in het voorjaar van 2007 in Franeker is gespot, zal echter minder bekendheid genieten. Na enkele maanden is deze niet meer waargenomen....!

Reinder de Jong deed in het voorjaar van 2006 wel een heel opmerkelijke vondst. Op een perceel zomertarwe nabij de waddenzeedijk vond hij een scholeksternest met dubbele bezetting. Maar liefst 8 eieren lagen in dit nest. Het is niet duidelijk of alle eieren zijn uitgekomen. (foto Reinder de Jong)

Vogelwacht Franeker geeft voorlichting

Door Hein de Boer
Foto's Auke de Witte

Ter afsluiting van het project "Loop niet mee" van de plaatselijke politie en de basisscholen in de gemeente werd op 24 mei een infodag aan het politiebureau gehouden. Ongeveer 340 kinderen kregen een rondleiding met tekst en uitleg over hetgeen de politie dagelijks doet. Aan het onderwerp "Groene Wetten" werd ook door onze wacht deelgenomen.

In onze stand was veel documentatie over hetgeen onze wacht doet ter bescherming en het verzamelen van gegevens van de weidevogels. Op het grasveld van het politiebureau werd dit praktisch uitgebeeld. Er waren nesten met kievitseieren gemaakt met merkstokken voor het zicht van de boer, nestbeschermers tegen vee en nestbeschermers bij vloeibare bemesting. Ook waren stokken met gele vlaggen geplaatst. Deze worden gebruikt om jonge vogels te verjagen voordat er gemaaid wordt. Ook werd de kievitenvangkooi getoond. Deze wordt gebruikt voor het Rasproject om gegevens te verzamelen van gevangen vogels. Er was ook veel belangstelling voor de broedzorg van tuinvogels. Veel soorten nestkastjes, zoals o.a. ook voor de hommel, vleermuis en vlinder, werden tentoongesteld. Door Tinus, Rinse en Hein werd uitgebreid tekst en uitleg gegeven. Tevens aanwezig waren de wildbeheereenheid (jagers), hengelsport De Deinende Dobber (vissers), Staatsbos-beheer en de coördinator groene wetten van de politie.

Nestkastproject in Dongjum

Naast de gebruikelijke activiteiten van de nestkastenwerkgroep heeft deze de leerlingen van groep 5 van de OBS de Twirre in Dongjum geholpen bij het maken van nestkastjes.

Hallo ik ben Mark uit groep 5.
We hebben hele mooie vogelhokjes gemaakt. Die van mij is gesloopt en we hebben hem daarna weer in elkaar gezet. We hebben het vogelhokje ergens anders opgehangen. Er zijn 4 koolmeesjes uitgekomen. Leuk he?

Mark

We hadden nest kastjes gemaakt. Er kwam bij mij wat in maar de vogeltjes gingen dood. Bij het politiebureau was het ook erg leuk. Bij de vogelhokjes was het heel mooi. Ook de grutto eieren waren leuk.

Jorge

Ik heb een nestkastje gemaakt van de vogelwacht. Dat moesten we bouwen. We kregen een vitleg bij met wat je moest doen. Er stonden ook letters op. Deze stonden er op: a(achterkant), v(voorkant) en 2x een z(zijkant). Tjardo, maikel, maarten en ik (pieter) hebben zo'n nestkastje gemaakt en in mijnes zit een koolmees, 3 uitgevlogen. Pieter

De Nestkast

Wij hebben laat nestkastjes gekregen van de vogelwacht. We moesten eerst de planken goed schuren. Later moesten we alles in elkaar timmeren. Toen alle nestkastjes klaar waren moesten we ze op hangen. Nu een tijdje later zitten er in de meeste nestkastjes al vogeltjes. Maar sommige zijn ook vernield en in de sloot gegooid.

Maarten

De nestkastjes

We kregen eerst hout en de plankjes om de nestkastjes te maken en een bouwbeschrijving. Eerst moesten we het hout schuren met schuurpapier. Toen begonnen we met bouwen. Ik hing mijn nestkastje in de tuin aan een boom. Veel hingen ze in het bos. Helaas zijn er ook een paar kapot gegaan. Ik had er ook een gemaakt. In mijne zijn er pimpelmeesjes. Ik weet niet wat de anderen erin hadden.

Tjardo

Ras Project “Ljip”

Tekst en foto Jan Plat

RAS staat voor Retrapping Adults for Survival. Het is een ringproject dat door het Vogeltrekstation samen met de BFVW is opgezet om vangst-terugvangstgegevens te verzamelen. Hierdoor is het mogelijk om veranderingen in overlevingskansen te volgen. Het ringwerk vindt plaats gedurende het broedseizoen. Wij gaan er van uit dat de kievit een hoge graad van plaatstrouw bij broedende adulte (volwassen) vogels kent. Dit maakt de kans relatief groot om overlevende vogels, die in voorgaande jaren zijn geringd, daadwerkelijk terug te vangen.

De slijtage van de staartpennen zegt iets over de leeftijd van de kievit.

Van alle uitheemse waadvogels is de kievit ongetwijfeld de bekendste, ofschoon hij geen typische vertegenwoordiger is van deze fascinerende groep, noch wat verschijning, noch wat gewoonten betreft. De vleugels zijn niet smal en puntig zoals bij de andere plevieren, maar breed en afgerond. Vaak is de vleugelslag grillig, de vleugelslag doet zwoegend aan. Kieviten komen niet alleen voor in moerassige streken en langs de kust, maar ook in de drogere oorden en cultuurgebieden, zoals het platteland. De lange spitse kuif is uniek in onze vogelwereld. Maar in andere opzichten is de kievit onmiskenbaar een lid van de plevierfamilie, het nestelen, de eieren en de jongen. De wilde muzikale roep, als zang en als waarschuwing, een opvallend vliegpatroon tijdens de vlucht en het vormen van de groepen die rond gaan zwerven na het broedseizoen. Alles duidt op een nauwe verbondenheid. Als de broedtijd voorbij is voelt ook de kievit zich thuis op ondergelopen weilanden en dergelijke. Als er voedsel voor hem aanwezig is, waadt hij er rond op dezelfde manier als een tureluur.

Niet alleen de baltsvlucht, die gepaard gaat met kopje duikelen, wendingen en zwenkingen, doet acrobatisch aan, maar ook tijdens de trek- en zwerftochten in het

najaar en winter zijn de vogels uitermate behendig. Nu eens vliegen ze in een brede formatie, dan weer als een schijnbaar ordeloze troep. Af en toe voeren ze vliegmanoeuvres uit, waarbij nu eens het zwart te zien is en dan weer het felle opblinkende wit.

Onze broedvogels trekken gewoonlijk naar het zuiden en hun plaatsen worden ingenomen door kieviten uit noordelijker streken. Soms blijven ze hier overwinteren, maar bij strenge vorst trekken ze verder zuidwaarts. Het voedselzoeken wordt namelijk zeer moeilijk als de grond bevroren is en dit verklaart de plotselinge, vaak groot-scheepse trekbeweging bij invallende vorst. De boeren zien de kievit graag komen. Niet alleen omdat ze de velden verlevendigen met hun geroep en gebuitel, maar vooral omdat ze veel schadelijk ongedierte verdelgen zoals insecten en hun larven, slakken en wormen.

Het is elk jaar weer spannend, zouden er genoeg “Ljippen” komen die zich laten vangen. En hopelijk zitten er dan ook exemplaren bij die al voorzien zijn van een ringetje. Bij de start van het vangseizoen gaan we eerst de kooien nakijken of deze nog in een deugdelijke staat verkeren. Wij vangen alleen tijdens het broedseizoen, hierdoor worden de kooien een groot gedeelte van het jaar niet gebruikt. Dan is het zover, de nesten zijn gemarkeerd, het is prachtig weer en we zijn vol spanning hoe het deze zaterdagmiddag zal verlopen. Nadat we de kooien hebben geplaatst, dekking hebben gezocht in de wal niet ver van de geplaatste kooien, komen vrij snel de eerste ljippen terug. Binnen het kwartier hebben we al twee gevangen; ze trokken zich niets aan van het kooitje wat boven het nest was geplaatst. Dat hebben we nog nooit beleefd. Deze middag waren we dik tevreden. We vingen 12 “ljippen”, maar er was niet één eerder geringde bij.

Van de jongen zijn er helaas niet veel groot geworden. We hebben maar enkele dagen de vogels kunnen volgen, aan hun gedrag en konden we wel zien dat ze spoedig kinderloos waren. Of dit nu door predatie kwam of vooral

“Wij hebben altijd al vermoed dat sommige mannetjes meerdere vrouwtjes hebben”

door het zeer droge voorjaar zal wel een vraag blijven. Veertien dagen later kwamen er steeds meer nieuwe nesten. Dan mag je wel veronderstellen dat deze “lijppen” allemaal hun jongen zijn kwijtgeraakt.

Op een avond toen we goed verscholen in de wal zaten, komt er op een meter of dertig een vrouwtje van de koekoek op een paaltje zitten. Meestal hoor je deze vogel wel maar zie je haar toch zelden van zo dichtbij. Dit zijn van die prachtige momenten waar je echt van kunt genieten. Op 27 april vingen we eindelijk een lijp die een ring om had. Aan het nummer te zien was dit niet een door ons geringde vogel. Deze was geringd in Buren (FRL) op 3 mei 2006 als kuiken en had nu haar broedplaats een kleine 30 km verderop gekozen. Dit zou ook kunnen verklaren waarom we nog nooit een door ons geringde kuiken terug hebben gevangen.

Wij hebben altijd al het vermoeden gehad dat sommige mannetjes meerdere vrouwtjes hebben. Op een avond hadden we de kooien boven drie nesten geplaatst die niet al te ver uit elkaar lagen. Komt er een man terug en gaat bij alle drie de nesten langs om te kijken wat er nu boven zijn kop hangt. Na nog een paar keer zijn rondje te hebben gelopen kiest hij uiteindelijk maar het middelste nest. Dit hadden we nog nooit eerder meegemaakt, normaal hebben ze alleen maar belangstelling voor hun eigen legsel. Terugkijkend op het seizoen kunnen we toch redelijk tevreden zijn: we ringden totaal 32 adulte vogels en 9

kuikens. Hiervan hadden vijf een ring om. Twee hadden we in april voorzien van een ring en vingen deze op nagenoeg dezelfde plaats terug nadat ze de kuikens waren kwijt geraakt. De leukste terugvangst was wel de lijp met ringnummer 1407867 op 29 april. Deze vogel hadden we op 15 mei 2000 voor het eerst gevangen.

Jaar	Nieuwe geringd	Terug gevangen	Totaal
2000	92	2	94
2001	33	8	41
2002	52	20	72
2003	42	16	58
2004	40	15	55
2005	71	26	106
2006	46	33	79
totaal	376	129	505

Vorig jaar schreef ik dat Jaap Lemstra een stuk poot van een roofvogel met een ringetje bij me bracht. Het ringetje hebben we opgezonden naar het Vogeltrekstation. De ring behoorde toe aan een Havik, als nestjong geringd, tussen de 16 en 18 dagen oud op 5 juni 2005 te Ravenswoud (Fr). Vindplaats Schipmeer te Norg (Dr) op 9 april 2006.

Dat vogels oud kunnen worden blijkt wel uit het volgende: Op 18 februari 1976 ringde Ulbe Rijpma te Oude Bildtdijk een scholekster als tweede kalenderjaar. Deze vogel is teruggevangen door P. Das te Burgum op 26 mei 2006. De tijd tussen ring- en terugvangdatum is 11055 dagen, is ruim 30 jaar !!!.

Als U een ringetje vindt, zou ik deze graag ontvangen, zodat ik het kan opsturen om er achter te komen welke vogel dit heeft gedragen.

De overleving van de Friese kievit: Ras Ljip 2000-2006

Bron: op het Vinkentouw geschreven door Hans Stekkerman van het Vogeltrekstation.

In het project Ras Ljip worden sinds 2000 door een groep samenwerkende ringers op zes plaatsen in Friesland volwassen kieviten op het nest geringd en teruggevangen. Na zes jaar is een eerste evaluatie gemaakt van de resultaten. De vraag daarbij was vooral of met de huidige vanginspanningen bruikbare overlevingsschattingen te maken zijn, of dat daarvoor het aantal geringde vogels nog zou moeten worden opgevoerd. In totaal zijn van 2000 tot en met 2006 in het project 376 volwassen kieviten geringd (51 mannen en 325 vrouwen) en 129 terugvangsten gedaan van geringde vogels (6 mannen en 123 vrouwen). Uit deze cijfers blijkt dat vrouwen veel gemakkelijker op het nest worden gevangen dan mannen. Naast adulte kieviten zijn er in het project ook 806 kuikens geringd. Slechts drie daarvan zijn als volwassen broedvogel in het studiegebied teruggevangen. Dat is weinig en wijst er op dat ofwel de overlevings-

kans van de kuikens of hun geboorteplaatsrouw gering is. Er worden in het project genoeg kieviten (terug)gevangen voor een zinvolle schatting van de (schijnbare) overlevingskans van vrouwtjes. Gemiddeld bedraagt die ca 76% per jaar. De terugvangkans lijkt niet sterk te variëren tussen de jaren (mogelijk m.u.v. MKZ-jaar 2001) maar lijkt wel lager voor mannen dan voor vrouwen. Of er ook (of in plaats daarvan) een verschil in overleving is tussen mannen en vrouwtjes is nog niet duidelijk, de aantallen van (terug)gevangen mannetjes zijn te laag voor goede overlevingsschattingen. Het project levert dus zinvolle resultaten op, maar die kunnen nog beter worden door een verdere uitbreiding van de vanginspanning. Dat kan door nieuwe vangplekken, maar ook door de (terug) vanginspanning te verhogen in de bestaande gebieden. Het vangen van meer mannetjes verdient daarbij speciale aandacht.

Al 3 jaar werkt een groep melkveehouders tussen Achlum en Hitzum met Vogelwacht Franeke e.o. samen, om binnen de economische kaders van een duurzame bedrijfsvoering zoveel mogelijk ruimte te bieden aan natuur op hun bedrijven.

Even wennen

Onze activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door de Subsidie voor Agrarisch Natuurbeheer (SAN). Zo vergoed SAN bijvoorbeeld de verliezen in de gewasopbrengst wanneer tijdens het inkuilen een bepaald perceel gras moet blijven staan, zodat de jonge weidevogels daar veilig zijn voor de landbouwmachines. Ze kunnen zich in het lange gras verbergen voor roofdieren, zoals vossen en reigers. Het is even wennen om op deze wijze te boeren, maar ervaring leert dat het met een beetje extra aandacht best goed mogelijk is. En al doende blijkt er vaak meer in te passen dan je in eerste instantie denkt.

Weidevogels

Met name de eerste twee jaar heeft het weidevogelbeheer in onze vereniging veel aandacht gekregen. Zo hebben de leden van de vereniging een cursus gehad in het herken-

Weideplanten

Het afgelopen jaar heeft de nadruk gelegen op het 'botanisch beheer'. Dat is beheer dat er op gericht is om het aantal verschillende plantensoorten in de percelen te vergroten. Met name walkanten van percelen zijn erg geschikt voor dit soort beheer. Door een overgang van natte grond, beneden bij het water, naar droge grond, boven in de walkant, kunnen zowel planten die graag droog staan, als 'water-minnende-planten' er goed aarden. Daarnaast laten we deze walkanten deels verschrappen, bijvoorbeeld door te zorgen dat er geen (kunst)mest meer op komt. Zodoende proberen we ook planten die van een schralere grond houden daar terug te krijgen. In onze vereniging worden 2 soorten walkantbeheer uitgevoerd. Op bijgevoegde kaartje wordt dit aangegeven als 'Bonte Weiderand' en 'Kruidenrijke zoom'.

Naast de walkanten zijn in het gebied 2 percelen met een afwijkende grasvegetatie. Ook dat proberen we met 'botanisch beheer' in stand te houden. Dit beheer is op bijgevoegde kaart te herkennen als 'Bonte Hooiweide'.

Resultaten 2007

Hoewel wij dit jaar veel aandacht hebben besteed aan de planten, zijn de meeste beheersactiviteiten van de vereniging toch altijd wel gericht op de weidevogels. Dit jaar overigens met wisselend succes. Nadat eerst al een belangrijk deel van de SAN voor de geplande verbeteringen voor het weidevogelbeheer waren afgekeurd, leek vervolgens door een erg droog begin van het weidevogelseizoen het aantal vogels dat tot nestelen kwam te-leurstellend laag. Uiteindelijk is het gelukkig nog aardig bijgetrokken en was het aantal nesten dat onze nazorgers hebben geteld vergelijkbaar met vorig jaar. Om te zorgen dat de weidevogel (en de nazorger) zich in de toekomst nog beter thuis gaan voelen in ons gebied houden wij de mogelijkheden om ons beheer verder te verbeteren echter goed in de gaten.

Tenslotte

Opnieuw kunnen wij tevreden terugkijken op de goede samenwerking tussen de boeren van ANV Fûgelfrij en de nazorgers van de Vogelwacht. Voor vragen of opmerkingen zijn we te bereiken op: 0517-641862

nen van vogelgedrag en is in samenwerking met nazorgers van de Vogelwacht en dhr. Venema (weidevogelcoördinator van provincie Fryslân) het huidige beheer kritisch tegen het licht gehouden. Op basis daarvan zijn vervolgens verbeterpunten benoemd. Dit heeft er mede toe geleid dat vervolgens voor diverse leden van de vereniging SAN-vergoeding is aangevraagd voor verzwaring en uitbreiding van het beheer. Vanwege budgettaire redenen is helaas echter slechts een beperkt deel hiervan toegekend.

De Watersnip

Door **Riemer Visser**
Foto **Wim Smeets**

De watersnip is een veel voorkomende broedvogel van natte gebieden in grote delen van de wereld. Als eierzoker komen we ze in het voorjaar regelmatig tegen.

Omschrijving

De lengte van een watersnip bedraagt 25-27 cm. (snavel 6-7 cm). en de vleugelspanwijdte 44-47 cm. Het is een middelgrote waadvogel met strepen op de kop, een donkerbruin verenkleed en een zekere maar grillige vlucht. De zijden zijn duidelijk gestreept, de buik is wit en in de vlucht heeft de vleugel een duidelijk witte achterrand. De vlucht is zigzaggend en wordt lang doorgezet; dan valt de afwisseling tussen de witte buik en stuit en de gestreepte zijkanalen en gevlekte borst sterk op. De staart ziet men op dat moment als sterk gestreept met een kaneelkleurige vlek.

Voorkomen

De broedhabitat strekt zich uit van de noordelijke koude streken tot in de gematigde zone, van het binnenland tot in de kustgebieden. Overal waar ondiep zoet of brak water aanwezig is treffen we de watersnip aan. Hoge of dichte vegetatie moet onderbroken worden door meer open stukken met pollen zegge, biez en ruwe grassen. Deze begroeiing is kenmerkend voor ondiep water en een zachte bodem; een vereiste voor het zoeken naar voedsel. De zachte bodem bevat veel organismen vlak onder het oppervlak; de verhogingen in het terrein zorgen voor goede uitkijkposten voor naderend gevaar. Harde, droge grond en onbeschutte gebieden worden gemedend. In Nederland treft men de watersnip o.a. aan op drassige weiden, ongecultiveerd grasland en in natte duinvalleien.

Aantallen

Omtrent de aantallen ontbreken betrouwbare gegevens; het aantal broedparen in Engeland en Ierland wordt geschat op 80.000-110.000. In de Scandinavische landen op ruim 300.000 en in Nederland op ca 5.000 paren. Het totale aantal broedparen in N.W.- Europa bedraagt minstens een half miljoen. Op sommige plaatsen treedt door cultuurmaatregelen habitatverlies op waardoor de aantallen iets teruglopen. In de westelijke kustgebieden van Europa, zoals Nederland, is de watersnip voornamelijk standvogel. In de rest van het verspreidingsgebied is hij trekvogel. Het overwinteringsgebied strekt zich uit van het Noordzeegebied tot in Spanje en van Marokko tot in zuidelijk Azië. Ook in Afrika ten zuiden van de Sahara ligt een belangrijk winterverblijf. In de nazomer en herfst passeren watersnippen uit Centraal en Noord-Europa ons land, een deel trekt dan door naar andere winterverblijven.

Voedsel

Het voedsel bestaat in hoofdzaak uit ongewervelde dieren die worden verzameld op natte bodem of in ondiepten. Door met de snavel in een halve cirkel de bodem af te tasten, soms tot de buik in het water, vindt de watersnip zijn prooi. De kop wordt hierbij zo nu en dan tot ooghoogte ondergedompeld. De snavel maakt bij het sonderen zacht trillende bewegingen. Klein voedsel wordt doorgeslikt zonder de snavel terug te trekken. Grotere prooien, zoals wormen, worden eerst uit de bodem getrokken, heen en weer geslagen en gewassen alvorens te worden verorberd. Het voedsel zoeken vindt voornamelijk in de avond- en ochtendschemering plaats. Op het menu staan insecten, zoals vliegen, kevers en mieren. Daarnaast wormen, bladeren, wortels en stengels van grassen en zaden.

Voortplanting

Het nest wordt verborgen in korte vegetatie zoals graspolen en biez, het is een ondiep kuiltje dat door het vrouwtje met fijn gras wordt bekleed. De 2-5 eieren worden 18-20 dagen bebroed. Er is één legsel, hoewel sommigen vermoeden dat er een tweede is. Bij zo verborgen levende dieren als de watersnip is vaak veel van het gedrag niet precies bekend. Na het uitkomen van de jongen, dat 1 tot 2 dagen duurt, worden deze verdeeld over de beide ouders waarbij het mannetje kennelijk voor de oudere kuikens zorgt. Na 10-20 dagen zijn de jongen vliegvlug.

Geluid

De territoriumroep van het mannetje is een aanhoudend "chip-per chip-per", ook wel weergegeven als "tsjik-ke tsjik-ke". Bij het rondcirclende of dalende mannetje maken de buitenste staartveren een "blatend" geluid. Hieraan dankt hij zijn Friese naam: "waarlamke". Bekend is ook de zegswijze: "As it waarlamke blettert, krije wij noardewyn."

Excursie Workumerwaard

Door Jan Anema
Foto's Jan Plat

Klutennest

Klaas Salverda (15) bij een gruttonest

Onze jaarlijkse excursie was op donderdagavond 3 mei 2007. Dit jaar werd de Workumerwaard bezocht. Een prachtig natuurgebied in Zuid-West Friesland aan het IJsselmeer. Zeventien "man", waaronder een paar vrouwen, waren present. Om 7 uur in Workum aangekomen werd na enig zoeken onze gids gevonden. De heer Gaastra van It Fryske Gea verwelkomde ons en vertelde iets over het gebied en toen het veld in. De meeste van ons met laarzen, maar ook hier was het zo droog dat 'je d'er wol op sokken oer koene'.

Rondom op de weilanden zaten nog duizenden ganzen.

Blijven deze hier of trekken ze nog verder? Volgens onze gids is de kans groot dat een groot gedeelte blijft en dat er slechts een klein deel wegtrekt. Zo lopend vonden we al gauw de eerste kievitseieren. Ook de grutto en tureluur waren aan de leg. Goed uitkijken om de eieren niet te vertrappen. Zo liepen we al pratend en zoekend richting de schelpenbank aan de waterkant. Hier waren veel nesten van kokmeeuwen. Meestal met één of twee, soms drie eieren. De meeuwen waren nog niet aan het broeden. We ontdekten enkele kluten die met veel geschreeuw en gefladder onze aandacht trokken. Een prachtige vogel. Na enig zoeken vonden we inderdaad enkele nesten van deze bijzondere vogel. Enkele ganzennesten en een nest eieren waarvan we de eigenaar niet konden vast stellen... kleiner dan een kippenei, wel dezelfde kleur. Zo ging de avond snel voorbij en moesten we alweer richting onze auto's. Om ongeveer negen uur eindigde deze prachtige avond.

Programma festiviteiten 50 jarig bestaan

Onze vogelwacht is op 6 januari 1958 opgericht. We bestaan dus in 2008 vijftig jaar!!! Wij vinden dat we dat niet ongemerkt voorbij moeten laten gaan. Hieronder vindt u de verschillende activiteiten die we in het komende jaar zullen organiseren.

Grote feestavond in hotel Tulip Inn de Valk

Op vrijdag 1 februari houden we voor al onze leden een gezellige feestavond in hotel Tulip Inn de Valk in Franeker. De avond begint om 20.00 uur.

Teake van der Meer zal een aantal van zijn bekende personages meebrengen.

Als bijzondere gastspreker hebben we Piet Steltman. Velen zullen hem nog kennen als medepresentator van het NCRV televisieprogramma 'Ja Natuurlijk'. Steltman heeft verscheidene boeken over de natuur op zijn naam staan.

Verder willen we in een gezellige sfeer herinneringen en ervaringen met elkaar delen waarbij het duo Bauke van der Woude ons zal vermaken. De toegang is voor leden en hun partners uiteraard gratis.

Excursie naar het grootste vogelpark van Europa

Op zaterdag 17 mei organiseren we een busreis naar het vogelpark Walsrode in Duitsland. Hier zijn meer dan 4.000 verschillende vogels te bewonderen. Er is een vliegshow met de grootste roofvogels, er is een dierschouw waarin de evolutie van vogels op een amusemanier wordt gemaakt. Verder is er een orchideeën show en op verschillende tijdstippen is het voeren van de vogels te bewonderen.

Deze reis kost slechts € 35,- per persoon. Dat is inclusief entree van het vogelpark, koffie in de bus en een heerlijk driegangsmenu op de terugreis.

Vertrek om 07.00 uur vanaf het parkeerterrein Synco aan de Leeuwarderweg. We zullen tussen 20.30-21.00 uur weer terug in Franeker zijn.

U kunt zich opgeven door € 35,- te storten op girorekeningnummer 3310528. Vermeld hierbij uw naam en telefoonnummer.

Let op VOL IS VOL. Wie zich te laat opgeeft kan niet meer mee. (Het geld wordt dan teruggestort)

Natuurdiorama in het gebouw van de sternse slotlanders

Op 23, 24 en 25 april zal er een uitgebreid diorama te bewonderen zijn in het gebouw van de Sternse Slotlanders aan Kleijenburg in Franeker. Hier zijn verschillende stands over de vogelwacht en is een landschap nagebouwd waarin de bekende en minder bekende weidevogels zijn geplaatst. Vooral voor de jeugd is dit een interessante en leerzame ervaring. Elke middag zal er een speciale activiteit zijn. De toegang is gratis.

Diverse activiteiten voor de jeugd

Samen met de basisscholen in de gemeente Franekeradeel zullen een aantal verschillende activiteiten worden georganiseerd.

Vogelverhalen uit Sexbierum

Tekst en foto's **Hendrik Leijenaar**

Vrijdag 8 juni

Om 18.05 uur, als ik net uit mijn werk kom lopen, valt mijn oog opeens op de zendmast bij ons in het dorp. Zie ik dat goed? Dat kan toch niet waar zijn? Ik versnel mijn loop en kijk nog even vluchtig om als ik de voordeur open doe. Hij zit er nog. Snel pak ik de camera met statief en telelens. Ik wist dat ze vaak op hoge objecten te zien waren maar dit sloeg alles. Toen ik met de apparatuur in de voortuin arriveerde zat hij er gelukkig nog. Er was een ooievaar druk bezig met poetsen. In de straffe noordenwind bleef deze fier overeind staan alsof het niks was.

Zaterdag 9 juni

Ik was aan het werk toen plotseling natuurliefhebber en fotograaf Piet Blokland voor mijn neus stond in de winkel. Er was iets aan de hand, het enthousiasme viel van zijn gezicht af te lezen. "Hendrik, sta je stevig?" vroeg hij. Ik zei van ja maar stond wel op de bovenste tree van het trapje naar kantoor toe. Toch maar even het kozijn vastpakken dan. "Je zult me wel niet geloven", begon hij weer. Mijn collega's achter mij kwamen nu ook van hun stoel. "Er zit een ralreiger vlak buiten het dorp en hij is zeer dicht te benaderen" Mijn baas ging weer zitten alsof er niks aan de hand was. Een RALREIGER? Hier bij Sexbierum? Ik kon het eigenlijk niet geloven maar wist ondertussen wel beter. Het alziende oog van Piet had ook al eens een kwak buiten het dorp opgemerkt. De mooie foto's staan me nog goed in het geheugen. "Ik weet dat je net die nieuwe lens hebt gekocht dus ik wilde je dit niet onthouden", zei Piet. Ik kon echter niet zomaar weg, maar

volgens Piet zou hij er om 16.00 u nog wel zitten. Dus ik ben na sluitingstijd meteen naar huis gevlogen. Met de lens op de schouder en het statief in de hand zo snel mogelijk naar Piet. Toen hij de voordeur opende vroeg hij: "Je bent niet met de auto?". Ik dacht: "o nee, heb ik dat weer." Bij ons stond er namelijk geen auto op de oprit. Gelukkig had Piet de auto wel voor huis staan. Dan moest de vrouw maar wat later weg. Snel naar de reiger. Ook al staat er dan wel 44 cm bij in de vogelboeken. Als je hem eenmaal ziet, is het haast niet te bevatten hoe klein dat beestje wel is. Je blijft toch altijd met dat woord reiger in je achterhoofd zitten. Piet had die middag al anderhalf uur foto's zitten maken van het reigertje. Voorzichtig benaderen was zijn advies. Ik wist echter niet hoe veel tijd Piet nog had en misschien ook wat door mijn enthousiasme, maar ik ging waarschijnlijk net iets te snel op hem af. Zo'n grote lens op een 3-poot statief onopgemerkt dichterbij krijgen valt trouwens sowieso niet mee. Na 3 foto's was hij dan ook gevlogen. Door het bereik dan toch nog enigszins acceptabel in beeld gekregen. De foto die ik voor ogen had is het helaas niet geworden. Misschien als er de volgende keer een woudaapje buiten Sexbierum zit?

Maandag 13 augustus

's Avonds even snel naar de plasjes langs de N31 in Harlingen. Mijn neef Arend vlug opgepikt. Die had me zaterdag 7 keer geprobeerd te bellen omdat er een blonde ruiter zat. Ik zat echter in het Lauwersmeergebied op dat moment. Het was al flink aan het schemeren dus ik bedacht dat de telelens niet mee hoefde. Er zit in Harlingen bijna toch nooit wat (blonde ruiters even daargelaten) en de afstand voor een foto is eigenlijk ook veel te groot. Arend vond dat geen slim idee want er was ruimte zat in de auto. Ook mijn broer Pieter vond dat de telelens mee moest, maar ik had er even schoon genoeg van. Afgelopen zaterdag van 7.30 u t/m 21.00 u met dat zware onding lopen zeulen. Ik kreeg weer spierpijn als ik er aan dacht. Voor de gein zei ik nog even dat als je de apparatuur niet meeneemt je wel eens wat speciaals kon tegenkomen. Ik zag de meerkoeten al voor me. In ieder geval, toen we aankwamen zaten er redelijk wat stelten. Het rechterplasje stond grotendeels droog, iets wat ik nog nooit eerder had gezien. Verrukt begin je dan te speuren naar iets speciaals. Helaas niks te vinden. Wel zaten er tientallen krombekstrandlopers die mooi te bekijken waren. Samen met vele rosse grutto's en een groot aantal wulpen. Ook was de grauwe franjepoot er, maar die zie je

*“Jongens, hebben jullie die lachstern al gezien?”
Ik trok zo wit weg als een ivoormeeuw.
Die had ik moeten ontdekken!*

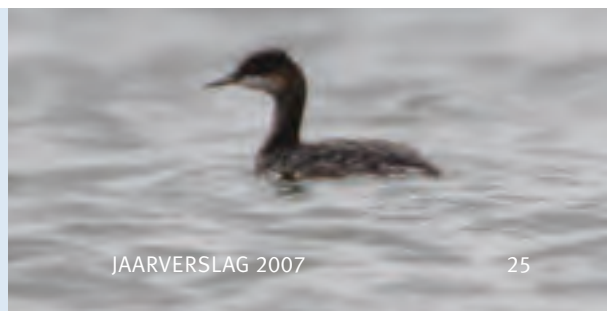
tegenwoordig bijna elke keer als je daar zit. Op een gegeven moment begin je de lucht maar eens wat af te scannen op 20x met de telescoop. Er vloog van alles. Zo ontdekte ik al snel een dwergmeeuwtje en even later ook nog 2 zwarte sterns. Opeens had ik een vage stern in beeld. D.w.z. voor mijn idee een grote stern, ruiend naar winterkleed maar met een geheel zwarte, dikke korte snavel. Ik miste het gele puntje en ook de maat klopte niet. Ik raakte hem kwijt en dacht: “Laat maar zitten. Zal wel een mislukt exemplaar geweest zijn. Ik vertel lekker niks, wat niet weet wat niet deert.” Er zat al een tijdje een vogelaar op de zeedijk achter ons. Wij waren de weg overgestoken om dichterbij te komen. Komt die meneer na een kwartier plotseling onze kant opgelopen. Ik had geen idee wat hij moest. Wel zag ik dat hij zijn uitrusting achterliet op de dijk. “Als het maar blijft staan” dacht ik nog. Met een scheef oog hield ik zijn telescoop in de gaten. Waarom kwam hij zo overhaast naar ons toe? Kwam hij ons wegsturen? ’t Is toch echt berm aan de openbare weg waar we hier staan. “Jongens, hebben jullie de lachstern al gezien?” Ik trok zo wit weg als een ivoormeeuw. Die had ik moeten ontdekken! Ik vroeg stoïcijns of hij het wel zeker wist en dat we wel veel visdiefjes, 2 zwarte sterns en een dwergmeeuw hadden. “Een adult en een juveniel met een ring, tussen de kokmeeuwen”, was het. Toch maar even kijken. Ik kreeg het steeds warmer en moest al aan het commentaar van mijn “collega’s” denken. Ik ben namelijk “de kenner” en dreun de soorten op als zij niks nieuws meer kunnen ontdekken of weten te determineren. “Oh nee he, daar zit mijn vage stern tussen de kokmeeuwen.” Daarnaast zit een zeevogelachtig iets wat lijkt op een mini wenkbrauwwalbatrosje. En deze begint te bedelen. Oeps... Ik kon er niet bepaald om lachen. Het kwam erop neer dat ik met grote haast naar huis ben gereden om alsnog de telens te halen. Je moet immers een bewijsplaatje hebben want wie gelooft nou dat er 2 lachsterns, op de grond en dat in Harlingen zitten? Eenmaal terug was het bijna donker. Voor de kenners: de foto moest gemaakt worden op iso 800 en dat op 1/30e van een seconde op 1176 mm. Die zullen we hier dan ook maar niet plaatsen maar als bewijsfoto was het net voldoende. En ja, in het vervolg gaat de lens standaard mee.

Dinsdag 14 augustus

Op internet las ik dat er een geoorde fuut zou zitten op de kleiwinput onder het dorp. Pas’s avonds om 19.45 u in de gelegenheid om er even te zien. Op 60x kon ik tegen de achterkant van het plasje een vaag jong beestje ontdekken. Hij zwom opvallend om het meerkoetnest heen en had zo nu en dan bijna contact met de meerkoeten. Ik vond hem wel wat bruin maar hield het eerst toch maar op een juveniele meerkoet. Mijn vader die ook mee was, geloofde meteen dat we de geoorde fuut zagen. Op 60x, in de schemering en met een enorme wind heb je nou echter niet goed zicht op de zaak. Morgen maar weer. De volgende dag kon ik hem niet meer vinden. Totdat Pieter opmerkte dat helemaal in het begin steeds een klein beestje naar beneden dook. Ik wist niet waar en omdat hij meer onder als boven water vertoefde moest Pieter hem maar even opzoeken. Ja hoor, een paar minuten later hadden wij de geoorde fuut in beeld. Al die jaren nog nooit gezien, nu vlak onder het dorp. Hoe is het mogelijk. Ook nu waren de foto omstandigheden verre van ideaal. Je kunt hem echter net herkennen.

*In al die jaren nog nooit gezien, nu vlak
onder het dorp een geoorde fuut.
Hoe is het mogelijk*

Nestkastenproject 2007

Door Hein de Boer

TOTAALOVERZICHT							
	aantal kastjes	Koolmees		Pimpelmees		Ringmus	
		nest	jong	nest	jong	nest	jong
Totalen 2007	297	80	443	26	148	34	102

Overige Meldingen

Begraafplaats & park

Er zijn dit jaar weer veel jonge vogels geteld. Naast de koolmees, pimpelmees en de ringmus, 2 kastjes met spreeuwen. Ook is een nestje van de braamsluiper met 4 jongen gevonden.

Dreeslaan e.o.

Net als voorgaande jaren een paartje boomvalken met 2 jongen. Dit jaar waren er weer meer huiszwaluwen en gierzwaluwen.

Bij Blanksma zijn 3 kunstnesten bezet door de huiszwaluw. Bij de Boer een paartje huiszwaluwen. Helaas zijn ze na 3 weken door Gierzwaluwen uit hun kunstnest verjaagd.

Bij Span broedt al jaren in het zelfde nestje een paartje winterkoninkjes.

Boerderij Hiddinga

Ondanks verbouwwerkzaamheden en herstructurering van de tuin een goed resultaat van de broedgevallen in de nestkastjes. Door het verwijderen van struiken minder tuinvogels. Er zijn 2 paartjes vinken waargenomen waarvan één nestje met jongen is gevonden.

't War

Broedgeval van de grote bonte specht in een oude paal naast een woning. Ook is een boomkruipernestje onder een dakpan gevonden.

Dongjum

Één nestkastje met 8 dode jonge koolmezen aangetroffen.

Boerderij Kingma

2 broedgevallen van de nijlgans met in totaal 14 jongen.

Broedresultaten in nestkasten

Soort vogel	Totaal broedgevallen	Waarvan succesvol
Koolmees	80	80
Pimpelmees	26	26
Ringmus	34	34
Spreeuw	6	6
Bonte Vliegenvanger	-	-
Huismus	2	2
Torenvalk	3	3
Holenduif	1	1
Kauw	3	3
Gekraagde Roodstaart	2	2
Grauwe Vliegenvanger	-	-
Boomklever	-	-
Wilde Eend	8	8
Bergeend	6	6

Broedresultaten in nestkasten en andere kunstnesten

Contactpersoon: H. de Boer

Telefoon nr.: 0517-395240

Soort nestkast	Aantal	Binnen bebouwde kom	Buiten bebouwde kom
Klein (voor mezen vlieggat 27 t/m 34 mm)	297	82	215
Normaal (voor spreeuwen en spechten vlieggat ca. 45 mm)	4	-	4
Groot (voor duiven, kauwen, uilen, valken ca. 90 mm)	16	-	16
Selectieve / Half open (voor boomkruiper, vliegenvanger, kwikstaart etc.)	8	2	6
(Berg)eendbussen / -buizen / -korven	19	-	19
Totaal	344	84	260

DIERENSPECIAALZAAK

DE KORENAAR

Zilverstraat 58, Franeker, tel. 0517-390853, www.dekoreenaar.nl

*Sinds 1920
de Koreenaar,
een begrip in
vakmanschap en
service gevestigd
in de panden
Zilverstraat 58
(anno 1589).*

DISCUS
DE KOREENAAR

EN HENGELSPORT

Hotel Restaurant Grand Café

De Doelen

*Breedplaats 6
8801 LZ Franeker*

T (0517) 383256

Regio Bank en
CVB Bank zijn vanaf 1 juli
SNS Regio Bank

een
nieuwe naam

een vertrouwd
gezicht

Hiemstra Financiële Diensten
Hocquart 8
8801 KV Franeker
T 0517 - 39 00 22
E info@hiemstrafd.nl

Zwarte vogel

In vogelland zijn het de heren die de mooie kleren dragen. Zo zijn het bij blauwe kiekendieven enkel de mannen die hun naam eer doen met een mooi driedelig blauw kostuum. De dames nemen genoegen met een saai kaki gestreept pak. Zij moeten dan ook op het nest zitten en niet teveel opvallen, terwijl de mannen alle tijd hebben om te pronken met hun veren

De kleuren zijn één van de kenmerken waaraan we vogels snel kunnen herkennen en dat is de reden dat we kleuren ook vaak terugvinden in vogelnamen. Ondanks de kleurigheid van veel vogels blijft zwart toch nog steeds het populairst. Zwart kleed slank af en is tijdloos, maar het is niet bekend wat het biologisch nut is van een zwart pak. Aangezien het jaarverslag dit jaar voor het eerst in kleur is, gaat de puzzel dit jaar over zwarte vogels. Bij elke vogel staat een letter en een cijfer. Het cijfer slaat op de zoveelste letter uit de naam. Als u deze letter op de juiste plaats in het schema invult ontstaat de naam van een vogel die we in verschillende kleurenrijke varianten kennen. De zwarte variant van deze vogel heeft echter het voorvoegsel wit. Schrijf de oplossing van deze puzzel op een briefkaart en stuur deze voor 1 april naar: A. de Witte, Schouw 2, 8802 NZ Franeker. Ook dit jaar wordt onder de goede inzenders een fraaie vogelgids verloot.

Vorig jaar ging de puzzel over stripvogels. Als alle namen goed waren ingevuld ontstond de naam TURELUUR. Er zijn 13 goede oplossingen ontvangen. Na loting heeft S. Aardema uit Franeker de vogelgids ontvangen.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J

To scope or not to scope

Door **Hendrik Leijenaar**

Tot mijn 24e altijd vogels gekeken door een verrekijker. Soms had ik echter het idee dat ik wat miste. Waarnemingen op internet zijn ter plaatse met de 8x40 vaak niet terug te vinden. Sterker nog, het lijkt soms wel of de wat exclusievere vogelsoorten voorbehouden zijn aan 'mensen met mega lenzen'. Maar ja, om nou als nuchtere Fries zoveel geld uit te geven zodat je die ene keer dat steltje kunt herkennen?

Vroeger keek ik ook wel eens even bij een collega door de telescoop. Vaak had ik echter het idee dat ik met de kijker uiteindelijk ook wel achter de soort gekomen was. Totdat ik eens bij het Jaap Deensgat in het Lauwersmeergebied stond. Komen er twee vogelaars aan, klappen beiden een statief uit en binnen 1 minuut hoorde ik dat vlak achter die reuzensterns ook nog een keizersgans zat. Wablief? Ik stond daar al drie kwartier. Ik kwam niet verder dan veel grauwe ganzen en "grote meeuwen" op de achtergrond. Beide soorten had ik nog nooit gezien. Ik mocht even door een zeiss telescoop kijken. Ongelooflijk, wat een beeld. Dat was wel even wat anders dan die oude kowa's waar ik vroeger door keek op excursies. Op een gegeven moment vroeg meneer of hij ook nog even mocht. Ehh ja, natuurlijk maar of hij een klein momentje had. Er zat volgens mij een poelruiter tussen de groenpoten. En inderdaad, dit bleek juist te zijn. In 5 minuten zag ik opeens 4 soorten die ik nog nooit eerder had gezien. Echt overal bleken steltjes te foerageren. De meeste kon ik met mijn verrekijker amper zien, laat staan determineren. Het was mij wel duidelijk. Er moest een telescoop komen. Na veel research op het net en testen in de winkel kwam ik hem op een gegeven moment 2e hands tegen. Snel ophalen en testen achter de dijk dat ding. Het is gewoon stomweg niet te beschrijven wat je dan ziet. Er gaat letterlijk een wereld voor je open. Voor de mensen die een idee willen hebben van de vergroting even een paar foto's door een telens ter indicatie. Let op, het blikveld van een telescoop is veel ruimer op 30x!

Wat mij als eerste opviel was de enorme beeldkwaliteit en het gigantische blikveld op 20x. Je beeldoppervlakte

is zo groot dat je een heel ruim overzicht hebt. De meeste vogels zijn dan al makkelijk te herkennen. Op 20x zag ik in de verte zoveel vogels op het wad, terwijl deze met de verrekijker eigenlijk niet te zien waren. Je mist dus wel degelijk iets op 8x. Maar dan gebeurt het, je ziet iets 'verdachts'. Even inzoomen tot 35x voor nadere inspectie. En ja hoor, er zitten dus wel degelijk zilverplevieren bij Sexbierum. Daarvoor hoef je echt niet naar het Lauwersmeer.

Cijfers zeggen soms meer dan woorden dus we moesten er maar eens een onderzoekje van maken. Een dagje 'Lauwersmeren' met Pa en mijn broer Pieter dan maar. Eerst de soorten noteren met de kijker, daarna pas de telescoop gebruiken. Normaal gesproken zouden we blij zijn met 50 soorten op zo'n dag. Nou, na 10 min waren we wel klaar met de kijker achter de dijk bij de Bantpolder. Het was eb, dus alles zat lekker ver weg.

Met de kijker zagen we achter de dijk: scholekster, bontbekplevier, witte kwikstaart, visdiefje, kokmeeuw, zilvermeeuw en bergeend. Duizenden stippen en silhouetten, hopelijk grutto's en tureluurs maar je weet wel beter... Een glinsterende groene spiegel op een plasje. Waarschijnlijk een wintertaling. Er zaten nog meer eenden maar daar was al helemaal geen touw aan vast te knopen. In de verte nog net herkenbaar een groepje brandganzen.

Met de telescoop achter de dijk. Ja, die stond al klaar want we hadden stiekem gesmokkeld omdat er een vaag sterntje voorbij vloog. Dit bleek de dwergstern te zijn. Na 5 minuten waren de resultaten zo opzienbarend dat we ons ernstig afvroegen wat we hier die 15 jaar deden met

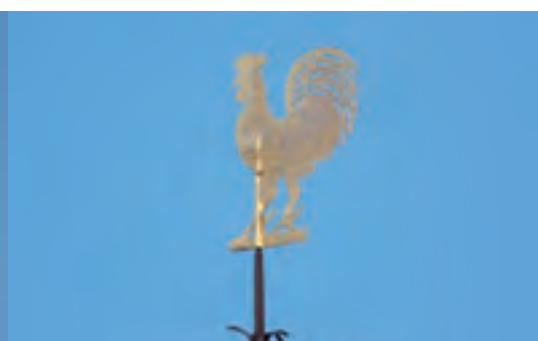
Met het blote oog 1x

Met de verrekijker 8x

Met de telescoop 30x

Je moet het wel allemaal meeslepen...

onze kijkertjes. De cijfers: 150 kanoet-, 20 krombek-, 500 bonte-, 15 kleine- en enkele drieteenstrandlopers. 11 zwarte-, en tientallen groenpootruiters. 95 goud-, 12 zil-verplevieren, 2 oeverlopers, 3 regenwulpen, minimaal 1500 wulpen. Zelfs wilde eenden en grauwe ganzen op het wad, heel veel steenlopers en bontbekplevieren.

In de Bantpolder bleek de groene spiegel inderdaad van de wintertaling te zijn. Tevens zaten er op het plasje ook nog 9 slobbeenden, 5 krakeenden, een aantal wilde eenden en liepen er zelfs 2 bosruiters, 1 groenpootruiter en 3 tureluurs rond. Met de verrekijker dus totaal onzichtbaar. Het groepje brandganzen bleek ook nog voorzien te zijn van een indische gans en een canadese gans.

Het was duidelijk. De scoop was zijn geld dubbel en dwars waard. Ik had er eerder één moeten hebben. We kwamen die dag wel wat in tijdnood. Normaal bleven we hooguit 20 minuten op die plek. We stonden nu al dik anderhalf uur te kijken toen we ons realiseerden dat we toch echt verder moesten. Een nachtkijker hebben we namelijk (nog) niet.

Nog maar even een paar getallen. Na 15 jaar zagen we opeens 8 'nieuwe vogelsoorten'. Zonder telescoop hadden we daar 7 stuks niet van gezien. We noteerden 38% meer soorten dan op onze beste dag ooit. In totaal zagen we met de scoop 80 soorten terwijl we met de verrekijker waren blijven steken op 52 stuks. Dat zijn puur cijfers. Ik heb het dan niet over het kijkgenot en de belevenis op zich. Zo kon ik met de kijker nog net de bontbekplevier herkennen. Door de telescoop leek het echter alsof je hem zo kon oppakken om te aaien. Prachtig gewoon.

Doordat je er zo dicht op zit zie je ook meer specifiek gedrag en ga je hier ook veel meer op letten. Hierdoor leer je zelfs weer sneller vogels te herkennen door de kijker! Het mag duidelijk zijn dat een telescoop een onmisbaar instrument is voor de serieuze vogelkijker(ster). Hoewel ik de vrouwelijke variant eigenlijk zelden in het wild tegenkom. Misschien ben ik daarom ook nog wel vrijgezel.

Het 'even kijken' door iemands telescoop is maar een momentopname. Het zelf afscannen van de hele omgeving op 20x en het ontdekken van nieuwe soorten is een hele andere ervaring. De voordelen mogen ondertussen duidelijk zijn. Toch wil ik jullie een aantal nadelen niet onthouden. De prijs; ze blijven duur. Niet iedereen heeft even veel tijd, dus het is maar de vraag of die dure aanschaf wel verantwoord is als deze toch 355 dagen per jaar in de kast staat. Vervoer; een scoop met statief is groter en zwaarder dan een kijker. Lastig op de fiets en na een stuk lopen begint het ook snel te vervelen. Snelheid; een scope is niet snel inzetbaar. Je moet jezelf wel dwingen om hem steeds weer op te zetten. Ook al lijkt er in eerste instantie niks te zitten. Maar ach, zijn dit eigenlijk niet allemaal luxe problemen?

Nog een paar tips: laat je goed informeren, zoek informatie op het net en kijk erdoor alvorens je hem aanschaft. Elk model is anders, net als elk oog. Bespaar nooit op het statief, dit moet zo solide mogelijk zijn. Je hebt niks aan de vergroting als je beeld trilt. Als een laag gewicht echt van belang is kun je een 60mm telescoop i.p.v. een 80mm nemen. Een statief van carbon fiber scheelt ook behoorlijk in het gewicht. Kijken doe je in principe vanuit een zo laag mogelijk standpunt. Een goedkoop uitklapbaar krukje is dan ook reuze handig. Als het hard waait neem ik een paraplu mee. Zet je scoop haaks op de wind en laat je veldmaat de paraplu er voor houden. Dit scheelt aanzienlijk. Je kunt dan zelfs met harde wind probleemloos vergrotingen halen tot 50x. Succes met de eventuele aanschaf en misschien tot kijk in het wild.

Een aaibaar bontbekje op 50x door de telescoop.

Werkgroep kerkuilen

Tekst en foto's Wopke Vellinga

Begin dit jaar kreeg ik een terugmelding van 3 dode jonge kerkuilen. Zij hadden het eerste jaar niet overleefd. Ook meldde de familie Westra uit Tzum 2 dode kerkuilen. Het jaar begon dus niet zo goed, maar gelukkig is de rest van het jaar prima verlopen.

Acht jonge kerkuilen
bij de familie v.d. Schaar
in Tzummarum

Op 28 mei 2007 zijn Jelle Deinum en ik begonnen met een controleronde langs de nestkasten. We hadden niet veel later moeten komen want de uilen waren vroeg dit jaar en in sommige nestkasten troffen wij al jonge uilen aan die bijna konden uitvliegen.

Dat leverde het volgende resultaat op:

Bij familie Zijlstra in Tzum zijn 4 jonge kerkuilen geringd. Bij familie Yntema in Achlum konden 5 jongen geringd worden. Dit was een nieuw broedgeval. Bij de familie De Jong in Ried zijn ook 5 jongen geringd. Vorig jaar konden de jongen niet geringd worden omdat de nestkast niet toegankelijk was, maar dit hebben we aangepast zodat we er dit jaar wel bij konden.

Ook bij Jelle Deinum in Achlum zijn 3 jongen geringd.

Bij de familie Lettinga in Dongjum hebben wij in april een nestkast in de boerderij geplaatst en met goed resultaat. Er zijn gelijk kerkuilen in gaan nestelen! We hebben de 4 jonge kerkuilen geringd. Ondanks de aanwezigheid van een steenmarter in de schuur zijn ze allemaal uitgevlogen!

De nestkast in de kerktoeren van Tzum is ook weer gecontroleerd, maar hier zijn geen kerkuilen aangetroffen maar kauwen.

Dat zag er dus allemaal prima uit. In de eerste helft van het jaar kon Adri Bakker van de Franeker Ringgroep dan ook 21 jonge kerkuilen voor ons ringen. Maar er kwam nog meer! Omdat er al zo vroeg jongen waren hebben we eind augustus een tweede controle van de nestkasten gedaan. Op maar liefst twee plaatsen hebben wij een tweede legsel aangetroffen. Dit was bij de familie Zijlstra in Tzum 5 jongen en bij Jelle Deinum nogmaals 3 jongen. Ook deze jongen zijn allemaal geringd.

Begin september kreeg ik een telefoontje van de heer Van der Schaar uit Tzummarum. Hij had jonge kerkuilen in zijn schuur. Ik ben er gelijk met Adri Bakker naar toe gegaan en er zaten maar liefst 9 jonge kerkuilen in de nestkast. Dat was dus wel heel bijzonder en zegt iets over de goede muizenstand in de omgeving. Hoe meer muizen, hoe groter de legfels zijn. De 5 grootste jongen zijn gelijk geringd. De overige 4 jongen waren nog wat aan de kleine kant. Eind september teruggekomen om de laatste 4 te ringen, maar 1 jong had het niet gehaald. Dus toch nog 8 over!

We kunnen dus terugzien op een uitstekend kerkuilenjaar voor onze regio met maar liefst 37 geringde jonge kerkuilen. We hadden twee nieuwe broedgevallen en twee maal een tweede legsel. Er zijn in ons gebied nu 15 (geregistreerde) nestkasten en we plaatsen er binnenkort nog een aantal bij. Vergeleken bij 2006 zijn we prima vooruitgegaan. Toen hadden we namelijk 12 jonge kerkuilen waarvan er 9 jongen geringd zijn.

Roofvogels

Dit jaar heb ik contact gezocht met Willem Louwsma. Die veel kennis van het ringen van roofvogels en kerkuilen heeft. Samen met Adri Bakker ben ik twee middagen met hem op stap geweest. We zijn o.a. naar Bolsward geweest voor het ringen van jonge sperwers. Ook in onze regio hebben we jongen van de bruine kiekendief geringd (zie foto). Eén man en drie vrouwtjes. Louwsma heeft ons geleerd hoe je bij jonge roofvogels kunt zien of het een mannetje of een vrouwtje is. Het was een zeer leerzame middag. Volgend jaar proberen we zelf meer roofvogels in ons gebied te ringen en de geleerde kennis in de praktijk te brengen. In onze regio zijn twee paar boomvalken tot broeden gekomen. Er waren vier paar bruine kiekendieven en in ieder geval twee paar sperwers.

Gierzwaluwproject Sexbierum

Door **Arend Kuiper**
Foto **Wim Smeets**

De eerste gierzwaluwen kwamen rond 22 april in Sexbierum e.o. aan. De meeste broedvogels keren doorgaans naar het nest terug waar ze het voorgaande jaar genesteld hebben. Globaal gebeurt dit van eind april tot half mei. Beide partners blijven tijdens de trek echter niet bij elkaar en zullen dus ook niet tegelijkertijd arriveren. Ze moeten dus op elkaar wachten. Wanneer het paar herenigd is, volgt een periode van hernieuwde kennismaking, balts, nestbouw en het leggen en bebroeden van de eieren. Bovendien moet het nest, zeker aan het begin van het broedseizoen, tegen eventuele indringers worden verdedigd. Dit zijn allemaal activiteiten die zich grotendeels in de nestruimte afspelen. Zeker in de eerste helft van mei blijven de gierzwaluwen een groot deel van de dag binnen.

Halverwege juni komen de niet-broedvogels terug uit hun overwinteringsgebied. Een aanzienlijk deel van de kolonie (circa 10-50%) bestaat uit vogels die geen eigen nestplek hebben en nog niet eerder hebben gebroed. Dit zijn uitsluitend jonge, nog niet geslachtsrijpe vogels. Het zijn juist deze vogels die hun aanwezigheid kenbaar maken door, luid schreeuwend, in groepen achter elkaar aan te jagen.

Nadat de jongen vanaf half juli zijn uitgevlogen beginnen de gierzwaluwen aan een massaal vertrek in de eerste week van augustus.

Het lijkt vreemd dat de gierzwaluwen vertrekken op een moment dat we hier een hoogtepunt aan insecten hebben. Dit vroege tijdstip van vertrek heeft te maken met het feit dat gierzwaluwen het verblijf in hun overwinteringsgebied benutten om hun veren te ruien. Met name het wisselen van de slagpennen kost veel tijd. Omdat een gierzwaluw continu moet kunnen blijven vliegen, worden de slagpennen per vleugel één voor één vervangen! Het lukt de meeste gierzwaluwen maar net om alle veren vernieuwd te hebben voordat ze weer op trek naar het broedgebied gaan. Sommige vogels zijn zelfs niet op tijd klaar; zij onderbreken de rui wanneer de voorjaars trek begint en ruien pas verder zodra ze weer in Afrika zijn teruggekeerd.

Overigens vertrekken niet alle gierzwaluwen al in augustus. Gierzwaluwen die (om één of andere reden) laat met broeden zijn begonnen, kunnen rustig tot in september blijven en met succes hun jongen grootbrengen.

Jonge gierzwaluw

Aantal broedparen hervormde verenigingsgebouw			
Jaar	Oude-nestpannen	Sneldek-pannen	Nestkasten woningen
1993	10	4	14
1994	8	5	13
1995	6	5	11
1996	2	5	7
1997	3	8	11
1998	3	8	11
1999	3	5	8
2000	5	6	11
2001	5	5	10
2002	4	6	10
2003	1	3	4
2004	1	2	3
2005	2	3	5
2006	3	3	6
2007	3	4	7

Sommige vogels zijn zelfs niet op tijd klaar met ruien; zij onderbreken de rui wanneer de voorjaars trek begint en ruien pas verder zodra ze weer in Afrika terug zijn

Oer it waar yn de aaisikerstiid fan 2007, optekene út it deiboek fan de âlde strúnder/aaisiker

Door Klaas Nauta

No heart jannewaris net bij de aaisikerstiid, mar omdat de moanne de warmste wie yn 300 jier, mei temperatueren dy't eins yn april net misstean soene, kin ik der net omhinne.

Jannewaris wie net allinne in waarme moanne, it wie ek stronttroch wiet. In pear bysûnderheden: in rekordtemperatuer fan krapoan 14° op 9 jannewaris.

11 jan. Swiere S.W. stoarm en in protte wetter.

15 jan. Yn myn tún stean krookjes yn bloei.

19 jan. Wer in swiere stoarm mei 25 mm rein.

27 jan. Der kaam wat snie, mar dat wie 28 jan. sa mar wer fuort.

Ek febrewaris stelde as wintermoanne net folle foar.

Yn de middei en jûn fan 8 febrewaris kaam in zône mei lichte oant matige sniefal lâns. Yn it midden fan ús lân foel sawat 10 sentimeter snie en it KNMI warskôge fia in waaralarm foar tige min waar. Yn Fryslân wie neat oan'e hân en op 13 febrewaris wie de kjeld wer oer.

Op 15 febrewaris sieten wij bij 12° yn de tún te kofjedrinken en kaam de âlde ûnrêst nei boppen, der moast efkes strúnd wurde. It sit no ienris yn de genen.

De aaisikerstiid beheint him de lêste jierren ta de maartmoanne, ik siz noch mar ris dat ik dat in wike te koart fyn, mar goed, wij soene it oer it waar ha.

Ek maart wie de 7e te waarme moanne op rige, sa skriuwt de waarman fan de Ljouwerter Krante.

De gemiddelde etmieltemperatuer wie 7,8°, normaal is 5,4°. It tal oeren sinne wie 196, normaal is 115 oeren. Dochs wie maart oer it gehiel nommen oan de wiete kant, in hiel apart ferhaal dus. (bron: waarman LjouwerterKrant)

De earste 4 dagen fan maart wie it ridlik waar, sawat 10°. 5 maart - Hurde s.w. wyn, der binne al ljippen te plak yn myn krite.

6 maart - Stoarm en rein, 9°, de âld strúnder hat him deljûn.

7 maart - It earste Fryske ljipaai is fûn bij Spannenburg troch C.Noordhuis.

8 maart - Moai maitiidswaar, it tal ljippen yn myn krite falt mij ôf.

10 maart - It earste aai fan ús Gemeente fûn troch R.Tolsma.

12 maart - 13° It droeget tige.

14 maart - Moai waar, mar ik fyn de fûgels net warber.

15 maart - Moarns hiel lang tige damp. Myn maat en ik fûnen 1 ljipaai.

16 maart - Goed waar, de boeren jarje om raak.

17 en 18 maart - Hurde N. wyn, frij kâld en de fûgels net warber.

19 maart - Snie en hagelbuien, om 11 oere 2°.

20 maart - Stive kâlde n.wyn mei hagelbuien, nachts tonger.

21 maart - Buien mei hagel, 5° kâlde n. wyn. Bij it fiadukt Winsum lei in trijke.

22 maart - Ik fûn in ljipaai yn in trekkerspoar yn hiel lang gêrs.

23 maart - Yn itselde nêst as juster lei wer in aai. Né jonges, ik hie net in kwaaike lein, dat is goed santich jier lyn.

Nei 25 maart ha wij in tige moaie rite hân mei temperatueren boppe 17° en dy rite duorre oan de ein fan maart ta. Myn maat en ik fûnen op 29 maart in broedsje dat al fûl wie en ek waarden wij op dy dei kontrolearre troch de plysje. Dat wie foar mij de twadde kear yn myn aaisikerslibben.

Op 30 maart haw ik mij deljûn, it wie oan 10 oere ta tige damp en boppedat woe ien fan myn âlde poaten it net lije. De âlde strúnder wurdt wat minder!

Dochs haw ik it quotum fan 15 aaien op 31 maart folmeitsje kinnen.

Oant safier oer it waar yn de aaisikerstiid, oer april kin ik koart wêze: droech, droech en nochris droech, hege temperatueren, mei in útsjitter op 15 april mei 30° yn it súd-easten fan ús provinsje.

Waarman Habekothé skriuwt: Subtropysk april brocht waar út de Frânske Provence. En sa wie it mar krekt.

Ek de “partij voor de dieren” docht in duit yn it ponkje

It stie yn de Ljouwerter Krante fan 12 juni. De dierenpartij wol 6 jier it aaisykjen ferbiede!

Dat se it aaisykjen ferbiede wolle, docht mij gjin nij, mar werom no krekt 6 jier? Harren argumentaasje: “As dit foarjier faaks 7 kear it tastiene tal ljipaaïen opsocht en meinommen is troch de aaisikers, dan soe yn Fryslân yn elk gefal it meinimmen fan de aaïen de kommende 6 jier ferbean wurde moatten” Se dogge dizze suggestje oan natûrminister Verburg. Om je te fergriemen, wat in fynst. De fraksjelieder fan de “dierenklub” praat fan in poer theoretyske berekening dy’t de Provinsje tapast hat bij it fêststellen fan in jierlikse limiet fan 6934 mei te nimmen aaïen. Us tsjinstanders roppe om it hurdst dat de Fryske aaisikers folle mear aaïen meinimme as dy krapoan 7000 aaïkes, meskien is dat wol sa, mar meskien ek wol net. Der hawwe dit foarjier hiele stikken oer yn de kranten stien en ik hâld mij der bûten, ik haw der net foar leard en eins is it mij it praat ek net wurdich. De “dierenpartij” soe har der ris fan op de dichte stelle moatte wat de frijwilligers fan de BFVW út de wei sette nei de aaisikerstiid foar dat se mei sokke healwize útstellen komme.

Se binne wat “publiciteitsgeil”, dat is wol bekend. Juster haw ik bij it túnhakjen in grouwe wjirm dwerstroch stutsen. In oanlieding foar de folgjende fraach oan de Minister of it túnhakjen net ferbean wurde moat??

In dilemma?

Op 19 maart siet ik bij de Spannummerhoeke yn de auto te skûljen foar in hagelbui. Der kaam in âld roek oer en dy sakke del yn in beam sawat njonken mij. Ynienen dûkte hij tusken de boskjes yn de wâl en snipte in eine-aaï. Fansels wurdt dan elke aaisiker nijskjirrich. De ein hie noch 6 aaïen yn it nêst, mar soe dy wol kwytrettsje oan de roek, dat stiet fêst. Hoe moat je no mei soks oan? De natûr syn gong gean litte, of sels de aaïen meinimme, mar dat is ferbean. Der is fansels wol in befredigjende oplossing fûn.

Wat mij mear opfoel dizze maitiid

Op in grut perseel greide op de Spannummerhoeke sieten begjin maart wol 6 span ljippen. Mar nei it bedongjen fan it lân waarden se stadichoan wei. Ik ha twa ientsjes fûn en doe wie it oer. Nei myn betinken binne de fûgels ferhuze nei it stynske weetfjild (maïs) oan de oare kant fan de dyk. Ik ha dêr net socht, it lân wie ferline hjerst ploege, de kluten wierne hurd en ik woe myn âlde skonken net brekke. Der leine wol aaïen, dat die bliken mei de nei-soarch doe’t de boer bij it lânbewurkjen de measte nêsten oanmurken hat.

Ik sil wol net allinnne stean mei myn konklúzje dat op in protte greiden it tal ljippen oan it werom rinnen is en dat se de maïs- en oare boulannen opsykje.

Contributie

De contributie voor 2008 is opnieuw vastgesteld op minimaal € 4,50. Een hoger bedrag is uiteraard welkom.

U kunt in ieder geval helpen de kosten zo laag mogelijk te houden door **voor 1 april** uw contributie over te maken met behulp van de bijgevoegde acceptgiro. Ons rekeningnummer is 13.04.82.250

Let op het nummer is gewijzigd!!!

Leden die na 1 april nog niet hebben betaald ontvangen een herinneringsacceptgiro. Dan geldt een minimum bijdrage van € 5,50 in verband met de extra kosten. **Op tijd betalen beperkt niet alleen de kosten, het scheelt ons ook veel werk!**

Voor het verwerken van de acceptgiro’s brengt de bank ons kosten in rekening. Door een machtiging af te geven komt een groter deel van uw donatie ten goede aan onze vereniging zonder dat het u meer kost. Een telefoontje naar 0517-393351 en wij regelen het voor u.

Ook niet-leden die instemmen met ons werk en het toegezonden jaarverslag waarderen, kunnen via de bijgesloten acceptgiro ons een gift doen toekomen.

Het stormt windkracht 10, de zee beukt tegen de havenhoofden. Bomen buigen voor het natuurgeweld in een aardedonkere nacht. Als kind vroeg ik me dan steeds af: waar houden vogels zich nu schuil?

Hebt u de coniferen in de achtertuin op zo'n moment wel eens gecheckt of de eigen tuinmerel daar diep verscho-
len zit. En, was ie thuis? Nooit heb ik hem kunnen betrap-
pen, maar ver kan de zangvogel niet zijn of ze moeten
een geheime schuilkelder hebben. En hoe zit het met
zeevogels op zee en weidevogels in het open veld? Nooit
kreeg ik een fatsoenlijke verklaring over hoe ze droog
blijven. Krijgen ze geen onderkoeling, longontsteking of
andere kwalen?

Maar onlangs op de Pier van IJmuiden kwam op een kille
wintermorgen toch een antwoord. Het liet zich lezen in
de oogjes van een paarse strandloper. Ik kende het vo-
geltje nog van de vroegere winterse vogeltochten naar
de Harlinger Noordpier. Deze kleine 'wintergast' van Neder-
landse havenhoofden, zat met zijn krom-oranje prik-
snaveltje in de veren gedoken aan de windluwe zijde. De
golven klotsten onder hem tegen het basalt, motregen
sproeide zeurderig over zijn dekveren. Moedig zat het
beestje daar in de open lucht de elementen te doorstaan,
alsof het de gewoonste zaak van de wereld was. Dat was
het dus toch: dakloos doorregenen is voor het gros van
de vogelwereld een normale zaak, onderdeel van het
wilde leven. Er is zelfs geen Leger des Heils-soepbus die
de strandloper opwacht met een kop warme snert. Het
enige dak boven de vogel is zijn eigen hardheid.

Je leest in een vogelboek wel dat de paarse strandloper
altijd voorkomt in die ruige overgangszone aan zee. Niets
bijzonders aan de hand dus. Maar of hij daar ook thuis
hoort, of zich daar thuis voelt? Aan dat soort vragen
wagten biologen zich niet in publicaties, want dan lachen
collega's hen uit. Onwetenschappelijk. Een warm welkom
krijgt de strandloper in ieder geval niet van ornithologen
met de benaming 'wintergast'... Dat klinkt alsof de
strandloper bij mooi weer en lengende dagen moet op-
krassen. Waar hoort de paarse strandloper dan wel echt
thuis, als hij hier maar te gast is? Boven de poolcirkel, in
zijn broedgebied komt het beestje ook maar kortstondig
zijn verplichtingen na op voortplantingsgebied. Voor het
invallen van de herfst is het dier al weer gevlogen en zijn
partner lost op in een anonieme zwerm. Dus, na een
beetje tobben in de storm leek me maar één conclusie
mogelijk. De paarse strandloper is thuisloos, want ook
die verwaide pier kun je met goed fatsoen geen huis
noemen.

Als ventje in Franeker hoefde ik nooit over thuis na te
denken. Thuis was er gewoon, samen met alle redenen
om terug te blijven komen. In het ouderlijk huis 20 jaar
geleden stond na tientallen kilometers vogelfietstochten
weer het eten klaar, bedje gespreid en familie om op
terug te vallen. IJseenden gezien bij Kornwerderzand,
paarse strandlopers bij Harlingen, kriebels bij een duike-
lende kievit en die typische geur van naderend voorjaar.
Met roodgloeiend buitenhoofd viel je aan op de gedekte
tafel. Maar vanzelfsprekendheden zijn er om te sneuve-
len en zeker voor de thuisbasis gaat dit op. Zo kan thuis
gaan benauwen door groei. Opgelucht vloog deze vogel
weg uit Franeker, vol verwachting naar Wageningen waar
nieuwe soortgenoten en studie wachtten. Later kwam
Amsterdam. Thuis van vroeger is nu nog de ontmoet-
tingsplaats met familie, maar als zij verhuizen zal ook Fra-
neker uit het leven verdwijnen. De plaats is inwisselbaar
geworden, alleen de mensen blijven.

Misschien kunnen goede herinneringen dan dienen als
thuisbasis. U kent ze wel, gedachtes met warme gevoels-
garantie; het moment met een meisje waar je een muur
omheen zou willen zetten. Of een 'we hebben iets be-
reikt' ervaring, toen was geluk nog heel gewoon. Maar
wees nu eens eerlijk. Te vaak geeft een wollige terugblik
op een ideale periode een vertekend beeld dat je onmoge-
lijk thuis kan noemen. Zo sleepte ik jaren geleden door
de Schotse Highlands, in een vakantiebaantje als assi-
stent-hertenjager. Met een opstandig paard aan een
touw, kater van een verzopen feestavond in de kop en
dacht toen letterlijk: 'als dit maar geen goede herinne-
ring wordt'. Nu kijk ik terug, en verdomd...

Onlangs viel weer een trouwkaart door de brievenbus,
met daarop de tekst 'Wij gaan samen een huisje bouwen.'
Vrijgezellen sneuvelen bij bosjes in mijn omgeving. Van-
zelfsprekend drong de vergelijking met vogels zich op.
De eerste bekende Nederlandse tekstregel duizend jaar
geleden: 'Haben olle vogala nesta haggunnah' gaat al
over een verliefde die zijn geliefde voorstelt om een nest
te bouwen. Thuis als plaats van gedeelde verwachtingen.
Wat de uitkomst van zijn verzoek was, dat had een mon-
nik uitgewist, maar het huiselijke verlangen spatte van
de perkamentrol. Thuis is de plek waar het stel van de
trouwkaart elkaar zeker tegen het lijf loopt. Een gerust-

Nu deze vogel ouder wordt, begint hij ook zijn Friese geboortegrond opnieuw te waarderen

stellende gedachte als je al die voorgaande jaren over de aarde hebt gezworven zonder elkaar zelfs maar te kennen. Hier kan het stel veilig eieren leggen. Maar of dit ook thuis blijft? Bij één op de drie takelt dit huis af tot ruïne. De ouders vliegen uit voor de jongen gevlogen zijn. En wie van de overgebleven tweederde vliegt weg in gedachten... Verder trekken, op zoek naar een nieuw leven, naar betere oorden. De voormalige partner lost weer op in het vreemdelingenlegioen, zoals dat ook bij paarse strandlopers gebeurt na het korte broedseizoen.

Misschien verschilt een mensenleven dus niet eens zo veel van dat vogeltje op de pier. Hoe vanzelfsprekend is thuis nu werkelijk? Alleen het dak dat nu bij het lezen van dit stukje boven uw hoofd zit is tastbaar. Thuis lijkt vooral een gevoel, een vertrouwen dat steeds gevoed moet worden door je handelen en het resultaat daarvan. Soms veranderlijk als het klimaat aan de kust.

De strandloper vindt zijn 'thuis' ook in een gevoel. Bij het vogeltje is dat gevoel een gevulde maag en een stukje bevochten omgeving dat als eettafel fungeert. Het vogeltje neemt de elementen voor lief tot de honger weer aan de deur klopt. Zo zwerven paarse strandlopers tussen poolcirkel en pier als vliegende zigeuners met hun maag en de seizoenen als gids.

Net als veel van mijn generatiegenoten. We vliegen uit in de jacht op geluk ergens op de globe, of poetsen onze status op met consumptie waarbij sommigen in de koopgoot belanden. We leven niet meer in traditionele dorpsgemeenschappen, waar generaties achter elkaar opgroeiden en posities vastlagen in een overgeërfd beroep. En, waar op de graven rond de dorpskerk steeds de zelfde namen staan geschreven die De Heer iedere kwart

eeuw 'thuishaalt'. Of de basis van de oude en nieuwe leefmanier wezenlijk anders is? Misschien verandert in beide gevallen het couplet wel, maar blijft het refrein hetzelfde. Van Welsrijp tot Westbank, mensen zijn overal en altijd even menselijk. Ze zoeken een plaats om terug te komen. Alleen duurt het bij veel mensen een aantal kilometers of koopzondagen langer om zich dat te realiseren.

Het schijnt dat strandlopers naar de broedplaats van hun jeugd terugkeren, ook als de ouders allang gevlogen zijn. Ook is de kans groot dat je dezelfde strandloper het volgende jaar op de zelfde pier tegenkomt. Misschien is die plaatstrouw wel de enige echte definitie voor thuis. Exact op dezelfde plaats terugkomen als je gewend bent. En misschien besparen mensen die gewoon op hun geboortegrond blijven zich wel veel vergeefse moeite. Wie maar één plek kent hoeft ook niet te twijfelen waar hij thuis hoort, dat maakt de wereld wel zo overzichtelijk.

Dankzij een warme kop koffie in een IJmuider strandtent dwaalden de gedachten weer weg van het dakloze vogeltje, naar mijn comfortabele situatie. Na nog wat consumpties loste mijn medelijden op. We reden naar huis en praten over gisteren, vandaag en morgen. Thuis, het is ook weer heel simpel. Het is de plaats waar je woont, bij de Ring A10 afslag 110. Een vaste plek die ook de Belastingdienst kent en waar je af en toe haar blauwe liefdesbrieven op de deurmat vindt. Of ben ik hier toch maar een gast? Want verrek, nu deze vogel ouder wordt, begint hij ook zijn Friese geboortegrond opnieuw te waarderen. De weidsheid van de Wadden, weilanden die nog niet zijn volgebouwd, ik zal ze geen saaie biljartlakens meer noemen. Het zal toch niet zo zijn dat ik...Neeh. Voorlopig zit ik hier prima.

Verslag van de Ringgroep Franeker

Door **Adri Bakker**

Onze vaste ringplek in de bosjes bij de sluizen bij Kornwerderzand zag er door stevig snoeiwerk van Henk blijkbaar vogelvriendelijk uit. We werden ervoor beloond door de vangst van een altijd bijzondere sperwergrasmus.

Op het moment dat ik dit verslag schrijf hebben we vanmorgen, 6 oktober, van 7.00 uur tot 11.00 uur maar liefst 113 vogels gevangen, waaronder 10 vuurgoudhaantjes en een bladkoning!!!

Dat zich ook dichtbij huis verrassingen kunnen voordoen bewezen de twee geringde ijsvogels in mijn eigen tuin.

De visdiefkolonie op het dak van Motel de Valk breidt zich gestaag uit. Dit jaar minimaal 9 paar plus 1 paar op het AVM kantoor. Er werden 15 jongen geringd, minder dan we hadden gehoopt, maar de storm eind mei heeft ook hier zijn tol geëist. Beter verging het de kerkuilen in de omgeving van Franeker. In totaal werden 37 jongen geringd.

Joop heeft zich voornamelijk bezig gehouden met het "flappen" van steltlopers. In maart en april vooral kemp-hanen, vanaf half mei rosse grutto's op Terschelling. Hierbij waren een in Servië geringde kemphaan en een Franse en Italiaanse rosse grutto, waarvan de exacte gegevens nog niet binnen zijn.

Op de Sûdwaard bij Makkum zijn vanuit het CES-project 554 vogels geringd met leuke soorten als witgesterde blauwborst (10 exemplaren), snor (11) en baardmannetje (21). Verder een kleine karekiet met een Zweedse en één met Belgische ring.

Het vangen en ringen van gierzwaluwen is een specialiteit van Henk. In samenhang met het verzamelen van verkeersslachtoffers is er een interessante ontwikkeling. Het gros van de door Henk gevangen vogels is in hun tweede levensjaar, dus nog geen broedvogel. De verkeersslachtoffers zijn allen ouder, dus wel broedvogels. Blijkbaar zijn broedvogels met jongen bij slechte weersomstandigheden minder snel bereid verre voedselvluch-

Sperwergrasmus
(foto: Henk van de Wetering)

ten te maken en nemen ze daarom, ondanks hun grotere vlieg- en overlevingservaring meer (verkeers) risico's dan tweede kalenderjaar vogels. Nader onderzoek is een aandachtspunt.

Onze Vogelwacht jubileert, eigenlijk onze Ringgroep ook een beetje: ruim 35 jaar actief in het veld. Met en van elkaar veel geleerd, beleefd en genoten, overschaduwd door het te vroeg overlijden van Douwe Hollenga op 18 september 1990 en Ulbe Rijpma op 9 oktober 2006.

Ijsvogeltje, gevangen door en geringd in de tuin van Adri Bakker aan de Sexbierumervaart.
(foto: Ilja Bakker)

Top 10 van 2007 t/m 5 oktober		
1	Zanglijster	164
2	Huisemus	98
3	Merel	98
4	Fitis	88
5	Gierzwaluw	86
6	Huiszwaluw	86
7	Roodborst	86
8	Heggemus	53
9	Koolmees	44
10	Tijftjaf	39

Top 10 van 1971 t/m 2007		
1	Merel	11.236
2	Goudplevier	7.030
3	Roodborst	6.531
4	Zanglijster	5.782
5	Goudhaantje	5.415
6	Koolmees	5.134
7	Witte kwikstaart	4.371
8	Fitis	4.177
9	Zwartkop	3.826
10	Rosse grutto	3.409

Terugmeldingen in 2007 van door de RINGGROEP FRANEKER geringde vogels

soort	ringnummer	m v	leeftijd	geringd op teruggem. op	geringd te teruggemeld te	afstand in km's	aantal dagen	opmerkingen
Kauw	3398293	O	2kj	13-05-00 02-08-06	Zurich, Frl. Den Helder, Koopvaardersschutsluis.N-H.	45	2272	Geringd door Henk v.d.Wetering-917 Ringnr. afgelezen met telescoop door S. Algera (M13)
Putter	AL.25172	M	Na 1kj	23-04-06 06-06-06	Roptazijl, tuin Ulbe Rijpma. Frl. Mokkebank –Laaxum. Frl.	41	44	Geringd door Ulbe Rijpma-239 Gecontroleerd door Vrs. Mokkebank- 818
Pimpelmees	AL.25655	O	Volgr.	18-10-06 02-12-06	Pingjum, Frl. Surhuisterveen, Frl.	49	45	Geringd door Henkv.d.Wetering-917 Gepakt door een onbekend dier. T.Hiemstra, Surhuizum.
Kerkuil	5099934	O	Nest- jong	14-08-06 16-11-06	Achlum (Sopsum), Frl. Anjum, Frl.	48	94	Geringd door Adri Bakker-011 Verkeersslachtoffer. Melder: O.Tol, Buitenpost
Huiszwaluw	AD.81698	V	Na 1kj	17-06-05 22-07-06	Gaast, Polder. Frl. Gaast, Frl.	0	400	Geringd door Joop Jukema-145. Heeft een broedsel. Gecontr. door Th.Piersma-852. In kolonie.
Ransuil	5095934	O	Nest- jong	13-07-77 02-12-06	Franeke. Midlum, Frl.	7	10734	Geringd door Ringgroep Franeke-341. Ring gevonden met metaaldetector. (Via J.A. de Vries)
Kerkuil	5099937	O	Nest- jong	14-08-06 18-02-07	Achlum (Sopsum), Frl. Franeke	5	188	Geringd door Adri Bakker-011 Verhongerend gevonden in na storm herstelde loods. (via Zeinstra)
Staartmees	G.86089	O	Volgr.	27-11-06 26-02-07	Franeke, tuin Adri Bakker. Franeke.	2	91	Geringd door Adri Bakker-011 Dood gevonden in Stadspark. H.Bleeker, Tzummarum
Tijftjaf	G.86005	O	Na 1kj	22-04-06 10-03-07	Roptazijl, tuin Ulbe Rijpma Wieringermeer, bij Gemaal Leemans.	42	322	Geringd door Ulbe Rijpma-239 Gecontroleerd door Bert Winters-950, Medemblik.
Turkse Tortel	3398343	O	Na 1kj	17-07-03 01-04-07	Zurich, tuin Henk van de Wetering. Makkum, Noordwaard, Frl.	6	1354	Geringd door Henk van de Wetering- 917 Gepakt door een roofvogel. Via J.v.d.Meer, Bolsward
Roodborst	AL.25575	O	1kj	11-10-06 06-04-07	Kornwerderzand, bosjes bij de Sluizen. Frl.Wieringermeer, bij Gemaal Leemans, N-H.	25	177	Geringd door Ringgroep Franeke-341 Gecontroleerd door Bert Winters-950, Medemblik.
Kemphaan	1463143	M	2kj	27-04-04 28-04-07	Ferwoude, Jouke Sjoerdspolder. Workum, Polder Geele Strand.	0	1096	Geringd door Joop Jukema-145 Gecontroleerd door R. van der Zee- Gietema-727, Workum
Groenling	V.290302	M	1kj	31-07-06 15-02-07	Kornwerderzand, bosjes bij de Sluizen. Frl.De Panne, West-Vlaanderen, België.	288	199	Geringd door Ringgroep Franeke-341 Gevangen en losgelaten door Belgische ringer.
Merel	K.854080	V	Na 1kj	06-11-88 20-06-06	Kornwerderzand, bosjes bij de Sluizen. Frl.Raisdorf, Schleswich-Holstein, Duitsland	350	6800	Geringd door Ringgroep Franeke-341 Soort onbekend. Dood, langer dan 1 week.
Kemphaan	.1473647	M	Na 2kj	04-05-05 01-05-07	Weakens, Oosterlittens. Laaksum. Frl.	35	727	Geringd door Joop Jukema-145 Gecontroleerd door Catr. Monkel.
Rosse Grutto	.1354271	V	Na 1kj	15-05-99 06-05-07	Den Hoorn, Texel. Castricum Duinen. N-H.	55	2913	Geringd door Joop Jukema-145 Gecontroleerd door VRS Castricum.
Huismus	V.290549	V	Volgr.	21-11-06 12-07-07	Pingjum, tuin Henk van de Wetering. Pingjum. Frl.	1	233	Geringd door Henk van de Wetering- 917 Gepakt door een kat.
Huismus	V.214628	V	Na 1kj	17-03-04 20-06-07	Zurich, tuin Henk van de Wetering. Makkum, Holle Poarte.Frl.	7	1190	Geringd door Henk van de Wetering- 917.Ring afgelezen met telescoop. C. de Graaf-510.Den Helder.

Verklaring van de gebruikte afkortingen bij leeftijd en geslacht

m/v = mannetje/vrouw 1kj = vogel in 1e kalenderjaar volgr = vliegvaardig, leeftijd onbekend pull = nest of dons jong
 - = geslacht onbekend >1jr = vogel NA het 1e kalenderjaar 2kj = vogel in 2e kalenderjaar >2jr = vogel NA het 2e kalenderjaar

Terugmeldingen in 2007 van door de RINGGROEP FRANEKER geringde vogels

soort	ringnummer	m v	leeftijd	geringd op teruggem. op	geringd te teruggemeld te	afstand in km's	aantal dagen	opmerkingen
Merel	L.199630	M	1kj	30-09-04 07-08-07	Roptazijl, tuin Ulbe Rijpma. Wijnaldum. Frl.	2	1041	Geringd door Ulbe Rijpma-239. Raamslachtoffer. Via J.de Jong. Joure.
Gierzwaluw	P..24233	O	Na 2kj	14-06-01 10-07-07	Zurich, tuin Henk van de Wetering. Afsluitdijk. Frl.	9	2217	Geringd door Henk van de Wetering- 917Verkeersslachtoffer. Via F. Groenhart. Zurich.
Kauw	.3398053	O	2kj	21-05-00 19-08-07	Kornwerderzand, bij de Sluizen. Afsluitdijk. Kornwerderzand.	2	2646	Geringd door Henk van de Wetering- 917Eerder gemeld. Afgelezen met telescoop. S.Algera. Den Helder.
Scholekster	.5084926	O	1kj	04-11-75 04-08-05	Westhoek-Oude Bildtdijk. Frl. Wetzens. Frl.	32	10866	Geringd door Ringgroep Franeker-341 Vers dood, verward geraakt. W.Dijkstra, Sint Annaparochie. Weer een heel oude van ruim 30 jaar!!!
Koperwiek	H.278506	O	1kj	19-10-06 17-11-06	Kornwerderzand, bosjes bij de Sluizen. Frl. Soulignac, Gironde. Frankrijk.	1016	29	Geringd door Ringgroep Franeker-341 Gemeld als Lijster. Geschoten.
Merel	L.254901	V	1kj	13-10-06 11-02-07	Kornwerderzand, bosjes bij de Sluizen. Frl. Ashington, Sussex. Groot- Brittannië.	459	121	Geringd door Ringgroep Franeker-341 Dood gevonden.
Kemphaan	.1452745	M	Na 2kj	22-03-03 30-04-07	Lollum, Wonseradeel. Frl. Polder Schuilenburg, Hindeloopen. Frl.	6	1500	Geringd door Joop Jukema-145 Gecontroleerd door E.Mulder, IJlst.

Door de Ringgroep Franeker gevangen/gevonden vogels met een BUITENLANDSE RING

soort	ringnummer	m v	leeftijd	geringd op teruggem. op	geringd te teruggemeld te	afstand in km's	aantal dagen	opmerkingen
Merel	CL 81959 Brit. Mus. London	M	1kj	28-10-2004 02-11-2006	Isle of May, Fife Region, Groot- Brittannië. Kornwerderzand, Frl.	615	735	Geringd als man, eerste kalenderjaar door Engelse ringer. Teruggevangen door Ringgroep Franeker.
Vink	5 E 81273 Stavanger Mus Norway	M	1kj	30-09-2006 03-11-2006	Utsira, Rogaland, Noorwegen. Kornwerderzand, Frl.	693	34	Geringd als man, eerste kalenderjaar door Noorse ringer. Teruggevangen door Ringgroep Franeker.
Kl. Karekiet.	.9719037 Bruxelles.	O	4kj??	13-08-2006 24-04-2007	Mechelen, Antwerpen, België. Kornwerderzand, Frl.	234	254	Geringd als vierde jaars vogel ???, door Belgische ringer. Teruggevangen door Ringgroep Franeker.

Door de Ringgroep Franeker gevangen/gevonden vogels met een NEDERLANDSE RING

soort	ringnummer	m v	leeftijd	geringd op teruggem. op	geringd te teruggemeld te	afstand in km's	aantal dagen	opmerkingen
Pimpelmees	AK 76275	O	nestjong	04-06-2006 27-11-2006	Vlieland, Noordzeestrand t.h.v. Camp. Stortemelk Franeker, tuin Adri Bakker (011)	32	176	Geringd door: VRS NIOO-CTE (342) Teruggevangen door Ringgroep Franeker.
Torenvalk	3633596	V	nestjong	28-06-2005 21-12-2006	Slootdorp, Kast 13, Noord-Holland Den Oever, Afsluitdijk, Noord-Holland	10	541	Geringd door: L.J.Kelder (896), Den Oever.Verkeersslachtoffer. Gevonden door Henk van de Wetering.
Ransuil	5380945	O	nestjong	16-06-2004 04-02-2007	Wolsum, Frl. Bolsward, Snelweg A7, Hm.Paal 109.5	5	963	Geringd door W.Louwsma (184), Elahuizen.Verkeersslachtoffer. Gevonden door Henk van de Wetering.
Merel	L.251297	V	1kj	31-10-2005 15-03-2007	Vlieland, Militair Duin, Frl. Kornwerderzand, Frl.	33	500	Geringd door VRS 3eKP Vlieland (940) Teruggevangen door Ringgroep Franeker.

Verklaring van de gebruikte afkortingen bij leeftijd en geslacht

m/v = mannetje/vrouw 1kj = vogel in 1e kalenderjaar volgr = vliegvaardig, leeftijd onbekend pull = nest of dons jong
- = geslacht onbekend >1jr = vogel NA het 1e kalenderjaar 2kj = vogel in 2e kalenderjaar >2jr = vogel NA het 2e kalenderjaar

Bloemlezing uit ruim 35 jaar

1971: De eerste door onze ringgroep geringde vogel die uit het buitenland wordt teruggemeld, is een jonge tureluur. Deze is geringd op 3 juni 1971 en wordt op 15 augustus 1971 in Frankrijk geschoten. (Le Verdon sur Mer). De eerste gevangen vogel met een buitenlandse ring is een oeverzwaluw uit Denemarken. Deze is op 14 juli teruggevangen in een broedkolonie bij Zwarte Haan.

1972: De eerste zeldzame sperwergrasmus gevangen op Kornwerderzand. Daar vangen we ook een pimpelmees uit Noorwegen, die deze afstand in 4 dagen heeft afgelegd. Een blauwe reiger geringd bij Hitzum wordt, 4 maanden oud, geschoten in Marokko (toen trokken de reigers nog).

1973: De eerste 23 sneeuwgorzen gevangen op de Westhoek. Honderden gorzen en vele publicaties zullen volgen.

1974: Gestart met het nachtvangen op het Wad bij Westhoek met o.a. 233 kanoetstrandlopers.

1975: Zeldzame soorten: 2 bladkoninkjes en 1 kleine vliegvanger in de appelboomgaard bij Roptazijl. Twee kanoetstrandlopers die beide op 19 februari 1972 in Norfolk, Groot-Brittannië, werden geringd, worden bijna drie jaar later op dezelfde dag, 16 januari 1975 door ons teruggevangen op Westhoek.

1976: Nieuwe soorten o.a. grote karekiet, boomvalk en zwarte ruiter. In het Hoornse Bos op Terschelling 21 kruisbekken geringd, waarvan één wordt teruggemeld uit Oostenrijk.

1977: Dit jaar meer dan 4.000 vogels geringd! Nieuwe soorten: bosruiter, groenpootruiter, grote stern, oeverpieper, slob-eend, zwarte stern en een dwerggors. Van de laatste soort zijn sinds 1911 slechts 14 exemplaren in Nederland gevangen.

1978: Nieuwe soorten: dodaars en kerkuil. Het nachtvangen op het Wad bij Westhoek levert leuke bijzonderheden op. In één nacht: een kanoetstrandloper met een Poolse ring, een bonte strandloper uit toenmalig Oost-Duitsland, een kokmeeuw uit België en een IJslandse tureluur door ons vier jaar eerder op dezelfde plaats geringd. Een internationaal gezelschap.

1979: In dit jaar minder vogels gevangen dan voorgaande jaren. Via de radar is waargenomen dat met een stevige N.O. wind in enkele dagen tientallen miljoenen vogels zijn overgetrokken. Wij hebben het nakijken. In de tomatenkassen toch nog 566 witte kwikstaarten geringd.

1980: Drie nieuwe zeldzame soorten: een Noordse nachtegaal, eerste ringvangst in Friesland. Een bosgors, voor Friesland wordt één onbevestigde waarneming gemeld. En een pallas boszanger is de tweede ringvangst in Friesland. Dit vogeltje, net zo groot als ons kleinste vogeltje het goudhaantje (5 à 6 gram), overwintert normaal in Z.O. Azië.

1981: We vangen op Kornwerderzand een nieuwe soort. Na enig gepuzzel blijkt het een roodmus te zijn. Een nieuwe soort in Friesland. Het maken van een uitvoerige beschrijving is verplicht en dan als bewijsmateriaal nog even op de foto. Helaas, de vogel ontglipt. Het onweert even op Kornwerderzand. De eerste vogel die de volgende ronde in het net hangt... dezelfde roodmus.

1982: Nieuwe soorten: grote gele kwikstaart en Russische spotvogel. De opmerkelijkste terugmelding betreft een zwarte ruiter geringd op 7 mei 1980 in de Workumerwaard. Deze soort wordt maar weinig geringd, dus meldingen zijn helemaal zeldzaam. Een Zweedse natuurfotograaf, Thomas Carlen, wist de vogel op 20 juni 1982 zo vaak te fotograferen, dat hij het ringnummer helemaal kon aflezen.

1983: Weer een nieuwe soort: een baardgrasmus. Van de 20 teruggemelde goudplevieren zijn er 10 in Frankrijk en Spanje geschoten. Het kan ook andersom. Een wilde eend als jong op 28 mei 1967 in Frankrijk geringd, wordt op 1 juli 1982 bij Tzummarum geschoten; 15 jaar oud. Taaie eendenborst waarschijnlijk.

1984: Geen nieuwe soorten dit jaar. Wel 679 goudplevieren. Van de 12 terugmeldingen zijn er 8 geschoten: 4 in Frankrijk, 2 in Spanje, 1 in Groot-Brittannië en 1 in Noord-Brabant. Winterkoninkjes zijn slimmer: 8 in 1983 bij Oostereind geringde winterkoninkjes worden een jaar later alle op dezelfde plaats teruggevangen.

1985: Nu wel weer een nieuwe soort: een temminck strandloper. Een opvallende terugmelding betreft een kanoet strandloper, geringd op 28 september 1976 bij Westhoek. Deze vogel werd op 12 mei 1985 teruggevangen door een Engelse expeditie bij de Noordkaap, het noordelijkste puntje van Europa.

1986: Nieuwe soorten: Groenlandse tapuit, kuifmees en smelleken. Op 10 mei worden rosse grutto's teruggevangen die op 19 mei 1984 op hetzelfde perceel en op dezelfde dag zijn geringd in de Paesenserpolder.

1987: Dit jaar de 50.000 grens bereikt. Sinds 1971 zijn 51.060 exemplaren geringd. Op het ereschavot staat met brons de witte kwikstaart met 4.101 stuks. Zilver is er voor de merel met 4.861 stuks en goud is er voor, hoe kan het anders, de goudplevier met 5.673 geringde vogels.

ringactiviteiten

Door **Adri Bakker**
Tekeningen **Sjoeke de Witte**

1988: Geen nieuwe soorten, wel 662 merels. Een op 10 november 1978 op Westhoek geringde kanoetstrandloper wordt op 26 mei 1987 teruggevangen door een IJslandse ringer bij BRJANSLAEKUR. Wilt u dit even nazeggen?

1989: Geen nieuwe soorten, wel een invasie van goudhaantjes: 414 exemplaren. Een op 2 oktober 1988 op Terschelling geringde pimpelmees is verhuisd naar Vlieland, waar zij op 3 juni 1989 broedend in een nestkastje werd aangetroffen.

1990: Nieuwe soorten: velduil, witgesterde blauwborst en kleine goudplevier. De laatste is het eerste exemplaar dat in Nederland wordt geringd.

1991: Nieuwe soorten: noordse boszanger en bergfluitier. Sneeuwgorzen worden dit jaar het meest gevangen, namelijk 185 exemplaren. En we krijgen de eerste terugmelding uit IJsland. Een sneeuwgorz, geringd op 20 december 1990 bij Westhoek wordt teruggevangen op 10 april 1991 bij Husavik. Daar doen we het voor!

1992: De hoogste score is voor de goudhaantjes: 336 exemplaren, die voornamelijk op Terschelling zijn geringd. Er zat ééntje bij met een Zweedse ring. In totaal zijn er nu 2.851 geringd.

1993: Opnieuw een nieuwe soort: een taiga boomkruiper. Een invasie van sijzen op Terschelling. Op 28 september maar liefst 130 stuks. Een stokoude zanglijster, die op 12 september 1992 in Portugal werd gepakt door een roofvogel, was door ons geringd op 6 oktober 1973 op Kornwerderzand. Hij is dus minimaal 19 jaar oud geworden, mogelijk een record.

1994: Een roodborst, die we op 1 oktober ringen, wordt 3 dagen later, opierendag, raamslachtoffer in Heemstede. Een andere roodborst, geringd op 19 september, wordt 14 dagen later teruggevangen in Marokko. Een afstand van 2500 km., dus gemiddeld minstens 180 km per dag!

1995: Nieuwe soort: de huismus. Er was een ringverbod van het Vogeltrekstation: ze trekken niet weg, dus alleen maar werk. Nu de stand dramatisch daalt is elke mus van harte welkom. Op Terschelling de netten vol met goudhaantjes: 300 op één dag.

1996: Eén van die goudhaantjes wordt teruggevangen door een Zweedse ringer. Een nog nooit gevangen havik ontsnapt uit het net op Kornwerderzand. Hij laat zijn prooi in het net achter: een appelvink. Dit is ook een soort die we op Kornwerderzand nog nooit hebben gezien, laat staan gevangen.

1997: Van een als jong geringde Kievit in de Workumerwaard, wordt precies 5 jaar later op precies dezelfde plek met een telescoop het ringnummer afgelezen.

1998: Nieuwe soort: een Europese kanarie. Een roodborstjaar met 630 exemplaren. Een heel bijzondere melding is de dit voorjaar geringde kempfaan, die 62 dagen later wordt aangetroffen in Centraal-Siberië, een afstand van 6.667 km. De eerste terugmelding in de 27 jaar dat we ringen.

1999: Een zanglijster haast zich in 47 dagen 2.087 km verder naar de Algarve in Portugal om geschoten te worden. Een in 1986 geringde goudplevier wordt "somewhere in Italy" geschoten. Een jager met schaamte?

2000: In Zürich 216 gierzwaluwen geringd en een terugmelding uit Polen. Een geringde braamsluiper wordt door ringers teruggevangen in de Kibbutz Lotau, Israël.

2001: Nieuwe soorten: boomklever en fuut. Een scholekster die 20 jaar geleden als jong bij Oosterbierum is geringd, is eind februari bij de Fiskersput onder Sexbierum teruggevangen. Over plaatstrouw gesproken.

2002: 412 kempfaanen geringd. Een kempfaan geringd op de Workumerwaard wordt teruggemeld uit Khayysardak, Centraal-Siberië. Onze eerste terugmelding tot nu toe: 7.132 km.

2003: Een koolmees-jaar: 662 exemplaren. De mooiste terugmelding is een kanoetstrandloper. Geringd op 11 november 1978 bij Westhoek, wordt hij op 4 januari 2003 in het Terrington Marsh, Norfolk door Engelse ringers teruggevangen. Bijna een wereldrecord. In Zuid Afrika is een kanoet gevonden die 25 jaar is geworden. De onze bijna en hij leeft nog. Wie weet!

2004: Het jaar van de gierzwaluw: 587 exemplaren. Een op 1 augustus 1998 op Terschelling geringde tiftjaf wordt op 15 juni 2004 teruggevangen bij het Zwarte Meer in Overijssel. Zes jaar is bejaard voor een tiftjaf.

2005: Het superjaar van de gierzwaluw: 661 exemplaren. Ongelooflijke aantallen. En een terugmelding uit Finland. Op 20 juni is een tiftjaf geringd. Voor ons een mijlpaal, want het was onze honderdduizendste geringde vogel.

2006: Een op 18 februari 1976, op Westhoek geringde scholekster wordt op 26 mei broedend teruggevangen. 31 jaar oud!

Zanglijster

Scholekster

Vogelwacht Franeker en omstreken
De Buffer 3
8851 GR, Tzummarum
Tel: 0518-481069
Email: vogelwachtfraneke@hetnet.nl